
dhvanyaloka 2

—
ॐ
—
द्वन्द्वलोक 2
—
ॐ
—

Document Information

Text title : dhvanyaloka udyota 2

File name : dhvanyaloka2.itx

Category : major_works

Location : doc_z_misc_major_works

Transliterated by : Rajani rajni_arjun at yahoo.com

Proofread by : Rajani rajni_arjun at yahoo.com

Latest update : January 4, 2002

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

—
ॐ
—

ಧ್ವನ್ಯಲೋಕ 2

ಏವಮವಿವಕ್ಷಿತವಾಚ್ಯವಿವಕ್ಷಿತಾನ್ಯಪರವಾಚ್ಯತ್ವೇನ
ಧ್ವನಿದ್ವಿಪ್ರಕಾರಃ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ .
ತತ್ರಾವಿವಕ್ಷಿತವಾಚ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಪ್ರತಿಪಾದನಾಯೇದಮುಚ್ಯತೇ —
ಅರ್ಥಾಂತರೇ ಸಂಕ್ರಮಿತಮತ್ಯಂತಂ ವಾ ತಿರಸ್ಕೃತಂ .
ಅವಿವಕ್ಷಿತವಾಚ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇರ್ವಾಚ್ಯಂ ದ್ವಿಧಾ ಮತಂ .. 1..
ತಥಾವಿಧಾಭ್ಯಾಂ ಚ ತಾಭ್ಯಾಂ ವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯೈವ ವಿಶೇಷಃ .
ತತ್ರಾರ್ಥಾಂತರಸಂಕ್ರಮಿತವಾಚ್ಯೋ ಯಥಾ —
ಸ್ನಿಗ್ಧಶ್ಯಾಮಲಕಾಂತಿಲಿಪ್ತವಿಯತೋ ವೇಲ್ಲದ್ಬಲಾಕಾ ಘನಾ
ವಾತಾಃ ಶೀಕರಿಣಃ ಪಯೋದಸುಹೃದಾಮಾನಂದಕೇಕಾಃ ಕಲಾಃ .
ಕಾಮಂ ಸಂತು ದೃಢಂ ಕರೋರಹೃದಯೋ ರಾಮೋಽಸ್ಮಿ ಸರ್ವಂ ಸಹೇ
ವೈದೇಹೀ ತು ಕಥಂ ಭವಿಶ್ಯತಿ ಹಹಾ ಹಾ ದೇವಿ ಧೀರಾ ಭವ ..
ಇತ್ಯತ್ರ ರಾಮಶಬ್ದಃ . ಅನೇನ ಹಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಧರ್ಮಾಂತರಪರಿಣತಃ ಸಂಜ್ಞೇ
ಪ್ರತ್ಯಾಯ್ಯತೇ , ನ ಸಂಜ್ಞಿಮಾತ್ರಂ .
ಯಥಾ ಚ ಮಮೈವ ವಿಷಮಬಾಣಲೀಲಾಯಾಂ —
ತದಾ ಜಾಯಂತೇ ಗುಣಾ ಯದಾ ತೇ ಸಹೃದಯೈರ್ಗೃಹ್ಯಂತೇ .
ರವಿಕಿರಣಾನುಗೃಹೀತಾನಿ ಭವಂತಿ ಕಮಲಾನಿ ಕಮಲಾನಿ ..
ಇತ್ಯತ್ರ ದ್ವಿತೀಯಃ ಕಮಲಶಬ್ದಃ .
ಅತ್ಯಂತತಿರಸ್ಕೃತವಾಚ್ಯೋ ಯಥಾದಿಕವೇರ್ವಾಲ್ಪೀಕೇಃ —
ರವಿಸಂಕ್ರಾಂತಸೌಭಾಗ್ಯಸ್ತುಷಾರಾವೃತಮಂಡಲಃ .
ನಿಃಶ್ವಾಸಾಂಧ ಇವಾದರ್ಶಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ನ ಪ್ರಕಾಶತೇ .. ಇತಿ .
ಅತ್ರಾಂಧಶಬ್ದಃ .
ಗಗನಂ ಚ ಮತ್ತಮೇಘಂ ಧಾರಾಲುಲಿತಾರ್ಜುನಾನಿ ಚ ವನಾನಿ .
ನಿರಹಂಕಾರಮೃಗಾಂಕಾ ಹರಂತಿ ನೀಲಾ ಅಪಿ ನಿಶಾಃ ..
ಅತ್ರ ಮತ್ತನಿರಹಂಕಾರಶಬ್ದೌ .. 1..
ಅಸಂಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮೋದ್ಯೋತಃ ಕ್ರಮೇಣ ದ್ಯೋತಿತಃ ಪರಃ .
ವಿವಕ್ಷಿತಾಭಿಧೇಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇರಾತ್ಮಾ ದ್ವಿಧಾ ಮತಃ .. 2..

ಮುಖ್ಯತಯಾ ಪ್ರಕಾಶಮಾನೋ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಽರ್ಥೋ ಧ್ವನೇರಾತ್ಮಾ . ಸ ಚ
ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಪೇಕ್ಷಯಾ

ಕಶ್ಚಿದಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮತಯಾ ಪ್ರಕಾಶತೇ , ಕಶ್ಚಿದ್ರ್ಮೇಣೇತಿ ದ್ವಿಧಾ ಮತಃ .. 2..

ತತ್ರ

ರಸಭಾವತದಾಭಾಸತತ್ಪ್ರಶಾಂತ್ಯಾದಿರಕ್ರಮಃ .

ಧ್ವನೇರಾತ್ಮಾಂಗಿಭಾವೇನ ಭಾಸಮಾನೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ .. 3..

ರಸಾದಿರರ್ಥೋ ಹಿ ಸಹೇವ ವಾಚ್ಯೇನಾವಭಾಸತೇ . ಸ ಚಾಂಗಿತ್ವೇನಾವಭಾಸಮಾನೋ
ಧ್ವನೇರಾತ್ಮಾ .

ಇದಾನೀಂ ರಸವದಲಂಕಾರಾದಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮದ್ಯೋತನಾತ್ಮನೋ ಧ್ವನೇರ್ವಿಭಕ್ತೋ
ವಿಷಯ ಇತಿ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯತೇ —

ವಾಚ್ಯವಾಚಕಚಾರುತ್ವಹೇತೂನಾಂ ವಿವಿಧಾತ್ಮನಾಂ .

ರಸಾದಿಪರತಾ ಯತ್ರ ಸ ಧ್ವನೇರ್ವಿಷಯೋ ಮತಃ .. 4..

ರಸಭಾವತದಾಭಾಸತತ್ಪ್ರಶಮಲಕ್ಷಣಂ ಮುಖ್ಯಮರ್ಥಮನುವರ್ತಮಾನಾ

ಶಬ್ದಾರ್ಥಾಲಂಕಾರಾ ಗುಣಾಶ್ಚ ಪರಸ್ಪರಂ ಧ್ವನ್ಯಪೇಕ್ಷಯಾ

ವಿಭಿನ್ನರೂಪಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಸ್ತತ್ರ ಕಾವ್ಯೇ ಧ್ವನಿರಿತಿ ವ್ಯಪದೇಶಃ .. 4..

ಪ್ರಧಾನ್ಯೇಽನ್ಯತ್ರ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥೇ ಯತ್ರಾಂಗಂ ತು ರಸಾದಯಃ .

ಕಾವ್ಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಲಂಕಾರೋ ರಸಾದಿರಿತಿ ಮೇ ಮತಃ .. 5..

ಯದ್ಯಪಿ ರಸವದಲಂಕಾರಸ್ಯಾನ್ವೈರ್ದರ್ಶಿತೋ ವಿಷಯಸ್ತಥಾಪಿ ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಾವ್ಯೇ

ಪ್ರಧಾನತಯಾಽನ್ಯೋಽರ್ಥೋ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭೂತಸ್ತಸ್ಯ ಚಾಂಗಭೂತಾ ಯೇ

ರಸಾದಯಸ್ತೇ ರಸಾದೇರಲಂಕಾರಸ್ಯ ವಿಷಯಾ ಇತಿ ಮಾಮಕೀನಃ ಪಕ್ಷಃ .

ತದ್ಯಥಾ ಚಾಟುಷು ಪ್ರೇಯೋಽಲಂಕಾರಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥತ್ವೇಽಪಿ

ರಸಾದಯೋಽಙ್ಗಭೂತಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ .

ಸ ಚ ರಸಾದಿರಲಂಕಾರಃ ಶುದ್ಧಃ ಸಂಕೀರ್ಣೋ ವಾ . ತತ್ರಾದ್ಯೋ ಯಥಾ —

ಕಿಂ ಹಾಸ್ಯೇನ ನ ಮೇ ಪ್ರಯಾಸ್ಯಸಿ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚಿರಾದ್ಧರ್ಶನಂ

ಕೇಯಂ ನಿಷ್ಕರುಣ ಪ್ರವಾಸರುಚಿತಾ ಕೇನಾಸಿ ದೂರಿಕೃತಃ .

ಸ್ವಪ್ನಾಂತೇಷ್ಟಿತಿ ತೇ ವದನ್ ಪ್ರಿಯತಮವ್ಯಾಸಕ್ತಕಂಠಗ್ರಹೋ

ಬುದ್ಧಾ ರೋದಿತಿ ರಿಕ್ತಬಾಹುವಲಯಸ್ತಾರಂ ರಿಪುಸ್ತೀಜನಃ ..

ಇತ್ಯತ್ರ ಕರುಣರಸಸ್ಯ ಶುದ್ಧಸ್ಯಾಂಗಭಾವಾತ್ಸ್ವಷ್ಟಮೇವ

ರಸವದಲಂಕಾರತ್ವಂ . ಏವಮೇವಂವಿಧೇ ವಿಷಯೇ ರಸಾಂತರಾಣಾಂ ಸ್ವಷ್ಟ

ಏವಾಂಗಭಾವಃ .

ಸಂಕೀರ್ಣೋ ರಸಾದಿರಂಗಭೂತೋ ಯಥ —

ಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಹಸ್ತಾವಲಗ್ನಃ ಪ್ರಸಭಮಭಿಹತೋಽಪ್ಯಾದದಾನೋಽಂಶುಕಾಂತಂ

ಗೃಹ್ಣನ್ ಕೇಶೇಷ್ಟಪಾಸ್ತಶ್ಚರಣನಿಪತಿತೋ ನೇಕ್ಷಿತಃ ಸಂಭ್ರಮೇಣ .
 ಆಲಿಂಗನ್ ಯೋಽವದೂತಸ್ತಿಪುರಯುವತಿಭಿಃ ಸಾಶ್ರುನೇತ್ರೋತ್ಪಲಾಭಿಃ
 ಕಾಮೀವಾದ್ರಾಪರಾಧಃ ಸ ದಹತು ದುರಿತಂ ಶಾಂಭವೋ ವಃ ಶರಾಗ್ನಿಃ ..
 ಇತ್ಯತ್ರ ತ್ರಿಪುರರಿಪುಪ್ರಭಾವಾತಿಶಯಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥತ್ವೇ ಈಷ್ಯಾವಿಪ್ರಲಂಭಸ್ಯ
 ಶ್ಲೇಷಸಹಿತಸ್ಯಾಂಗಭಾವ ಇತಿ , ಏವಂವಿಧ ಏವ ರಸವದಾದ್ಯಲಂಕಾರಸ್ಯ
 ನ್ಯಾಯೋ ವಿಷಯಃ . ಅತ ಏವ ಚೇಷ್ಯಾವಿಪ್ರಲಂಭಕರುಣಯೋರಂಗತ್ವೇನ
 ವ್ಯವಸ್ಥಾನಾತ್ಸಮಾವೇಶೋ ನ ದೋಷಃ . ಯತ್ರ ಹಿ ರಸಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭಾವಸ್ತತ್ರ
 ಕಥಮಲಂಕಾರತ್ವಂ ? ಅಲಂಕಾರೋ ಹಿ ಚಾರುತ್ವಹೇತುಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ; ನ
 ತ್ವಸಾವಾತ್ಮ್ಯವಾತ್ಮನಶ್ಚಾರುತ್ವಹೇತುಃ .
 ತಥಾ ಚಾಯಮತ್ರ ಸಂಕ್ಷೇಪಃ —
 ರಸಭಾವಾದಿತಾತ್ಪರ್ಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವಿನಿವೇಶನಂ .
 ಅಲಂಕೃತೀನಾಂ ಸರ್ವಾಸಾಮಲಂಕಾರತ್ವಸಾಧನಂ ..
 ತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ರ ರಸಾದಯೋ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭೂತಾಃ ಸ ಸರ್ವೋ ನ
 ರಸಾದೇರಲಂಕಾರಸ್ಯ ವಿಷಯಃ ; ಸ ಧ್ವನೇಃ ಪ್ರಭೇದಃ ,
 ತಸ್ಮೋಪಮಾದಯೋಽಲಂಕಾರಾಃ . ಯತ್ರ ತು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನಾರ್ಥಾಂತರಸ್ಯ
 ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭಾವೇ ರಸಾದಿಭಿಶ್ಚಾರುತ್ವನಿಷ್ಪತ್ತಿಃ ತ್ರಿಯತೇ ,
 ಸ ರಸಾದೇರಲಂಕಾರತಾಯಾ ವಿಷಯಃ .
 ಏವಂ ಧ್ವನೇರುಪಮಾದೀನಾಂ ರಸವದಲಂಕಾರಸ್ಯ ಚ ವಿಭಕ್ತವಿಷಯತಾ
 ಭವತಿ .
 ಯದಿ ತು ಚೇತನಾನಾಂ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭಾವೋ ರಸಾದ್ಯಲಂಕಾರಸ್ಯ ವಿಷಯ
 ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ತಹ್ಯುಪಮಾದೀನಾಂ ಪ್ರವಿರಲವಿಷಯತಾ ನಿರ್ವಿಷಯತಾ
 ವಾಭಿಹಿತಾ
 ಸ್ಯಾತ್ . ಯಸ್ಮಾದಚೇತನವಸ್ತುವೃತ್ತೇ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭೂತೇ ಪುನಶ್ಚೇತನ-
 ವಸ್ತುವೃತ್ತಾಂತಯೋಜನಯಾ ಯಥಾಕಥಂಚಿದ್ಭವಿತವ್ಯಂ . ಅಥ ಸತ್ಯಾಮಪಿ
 ತಸ್ಯಾಂ ಯತ್ರಾಚೇತನಾನಾಂ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭಾವೋ ನಾಸೌ ರಸವದಲಂಕಾರಸ್ಯ
 ವಿಷಯ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ . ತತ್ ಮಹತಃ ಕಾವ್ಯಪ್ರಬಂಧಸ್ಯ ರಸನಿಧಾನಭೂತಸ್ಯ
 ನೀರಸತ್ವಮಭಿಹಿತಂ ಸ್ಯಾತ್ . ಯಥಾ —
 ತರಂಗಭ್ರೂಭಂಗಾ ಕ್ಷುಭಿತವಿಹಗಶ್ರೇಣಿರಶನಾ
 ವಿಕರ್ಷಂತೀ ಫೇನಂ ವಸನಮಿವ ಸಂರಂಭಶಿಥಿಲಂ .
 ಯಥಾವಿದ್ಧಂ ಯಾತಿ ಸ್ವಲಿತಮಭಿಸಂಧಾಯ ಬಹುಶೋ
 ನದೀರೂಪೇಣೇಯಂ ಧ್ರುವಮಸಹನಾ ಸಾ ಪರಿಣತಾ ..
 ಯಥಾ ವಾ —

ತನ್ನೀ ಮೇಘಜಲಾದ್ರ್ವಪಲ್ಲವತಯಾ ಧೌತಾಧರೇವಾಶ್ರುಭಿಃ
ಶೂನ್ಯೇವಾಭರಣೈಃ ಸ್ವಕಾಲವಿರಹಾದ್ವಿಶ್ರಾಂತಪುಷ್ಪೋದ್ಗಮಾ .
ಚಿಂತಾ ಮೌನಮಿವಾಶ್ರಿತಾ ಮಧುಕೃತಾಂ ಶಬ್ದೈರ್ವಿನಾ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ
ಚಂಡೀ ಮಾಮವಧೂಯ ಪಾದಪತಿತಂ ಜಾತಾನುತಾಪೇವ ಸಾ ..
ಯಥಾ ವಾ —

ತೇಷಾಂ ಗೋಪವಧೂವಿಲಾಸಸುಹೃದಾಂ ರಾಧಾರಹಃಸಾಕ್ಷಿಣಾಂ
ಕ್ಷೇಮಂ ಭದ್ರ ಕಲಿಂದಶೈಲತನಯಾತೀರೇ ಲತಾವೇಶ್ಮನಾಂ .
ವಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಸ್ಮರತಲ್ಪಕಲ್ಪನಮೃದುಚ್ಛೇದೋಪಯೋಗೇಽಧುನಾ
ತೇ ಜಾನೇ ಜರಠೀಭವಂತಿ ವಿಗಲನ್ನೀಲತ್ವಿಷಃ ಪಲ್ಲವಾಃ ..
ಇತ್ಯೇವಮಾದೌ ವಿಷಯೇಽಚೇತನಾನಾಂ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಭಾವೇಽಪಿ
ಚೇತನವಸ್ತುವೃತ್ತಾಂತಯೋಜನಾಸ್ತೇವ .

ಅಥ ಯತ್ರ ಚೇತನವಸ್ತುವೃತ್ತಾಂತಯೋಜನಾಸ್ತಿ
ತತ್ರ ರಸಾದಿರಲಂಕಾರಃ . ತದೇವಂ ಸತ್ಯಪಮಾದಯೋ ನಿರ್ವಿಷಯಾಃ
ಪ್ರವಿರಲವಿಷಯಾ ವಾ ಸ್ಯುಃ . ಯಸ್ಮಾನ್ನಾಸ್ತೇವಾಸಾವಚೇತನವಸ್ತುವೃತ್ತಾಂತೋ
ಯತ್ರ ಚೇತನವಸ್ತುವೃತ್ತಾಂತಯೋಜನಾ ನಾಸ್ವಂತತೋ ವಿಭಾವತ್ವೇನ .
ತಸ್ಮಾದಂಗತ್ವೇನ ಚ ರಸಾದೀನಾಮಲಂಕಾರತಾ . ಯಃ ಪುನರಂಗೀ ರಸೋ ಭಾವೋ
ವಾ ಸರ್ವಾಕಾರಮಲಂಕಾರಯಃ ಸ ಧ್ವನೇರಾತ್ಮೇತಿ .. 5..

ಕಿಂಚ —

ತಮರ್ಥಮವಲಂಬಂತೇ ಯೇಽಜ್ಞಿನಂ ತೇ ಗುಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ .
ಅಂಗಾಶ್ರಿತಾಸ್ತ್ವಲಂಜ್ವಾರಾ ಮಂತವ್ಯಾಃ ಕಟಕಾದಿವತ್ .. 6..
ಯೇ ತಮರ್ಥಂ ರಸಾದಿಲಕ್ಷಣಮಂಗಿನಂ ಸಂತಮವಲಂಬತೇ ತೇ ಗುಣಾಃ
ಶೌರ್ಯಾದಿವತ್ . ವಾಚ್ಯವಾಚಕಲಕ್ಷಣಾನ್ಯಂಗಾನಿ ಯೇ ಪುನಸ್ತದಾಶ್ರಿತಾಸ್-
ತೇಽಲಂಕಾರಾ ಮಂತವ್ಯಾಃ ಕಟಕಾದಿವತ್ .. 6..

ತಥಾ ಚ —

ಶೃಂಗಾರ ಏವ ಮಧುರಃ ಪರಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದನೋ ರಸಃ .
ತನ್ಮಯಂ ಕಾವ್ಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮಾಧುರ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ .. 7..
ಶೃಂಗಾರ ಏವ ರಸಾಂತರಾಪೇಕ್ಷಯಾ ಮಧುರಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದಹೇತುತ್ವಾತ್ .
ತತ್ರಕಾಶನಪರಶಬ್ದಾರ್ಥತಯಾ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ ಸ ಮಾಧುರ್ಯಲಕ್ಷಣೋ ಗುಣಃ .
ಶ್ರವ್ಯತ್ವಂ ಪುನರೋಜಸೋಽಪಿ ಸಾಧಾರಣಮಿತಿ .. 7..
ಶೃಂಗಾರೇ ವಿಪ್ರಲಂಭಾಖ್ಯೇ ಕರುಣೇ ಚ ಪ್ರಕರ್ಷವತ್ .
ಮಾಧುರ್ಯಮಾದ್ರ್ವತಾಂ ಯಾತಿ ಯತಸ್ತತ್ರಾಧಿಕಂ ಮನಃ .. 8..
ವಿಪ್ರಲಂಭಶೃಂಗಾರಕರುಣಯೋಸ್ತು ಮಾಧುರ್ಯಮೇವ ಪ್ರಕರ್ಷವತ್ .

ಸಹೃದಯಹೃದಯಾವರ್ಜನಾತಿಶಯನಿಮಿತ್ತತ್ವಾದಿತಿ .. 8..
 ರೌದ್ರಾದಯೋ ರಸಾ ದೀಪ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಯಂತೇ ಕಾವ್ಯವರ್ತಿನಃ .
 ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿಹೇತೂ ಶಬ್ದಾರ್ಥಾವಾಶ್ರಿತೈಜೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ .. 9..
 ರೌದ್ರಾದಯೋ ಹಿ ರಸಾಃ ಪರಾಂ ದೀಪ್ತಿಮುಜ್ಜ್ವಲತಾಂ ಜನಯಂತೀತಿ ಲಕ್ಷಣಯಾ
 ತ ಏವ ದೀಪ್ತಿರಿತ್ಯಚ್ಯತೇ . ತತ್ರ ಕಾಶನಪರಃ ಶಬ್ದೋ ದೀರ್ಘಸಮಾಸ-
 ರಚನಾಲಂಕೃತಂ ವಾಕ್ಯಂ . ಯಥಾ —
 ಚಂಚದ್ಬುಜಭ್ರಮಿತಚಂಡಗದಾಭಿಘಾತ-
 ಸಂಚೂರ್ಣಿತೋರುಯುಗಲಸ್ಯ ಸುಯೋಧನಸ್ಯ .
 ಸ್ತ್ರಾನಾವಬದ್ಧಘನಶೋಣಿತಶೋಣಪಾಣಿ-
 ರುತ್ತಂಸಯಿಷ್ಯತಿ ಕಚಾಂಸ್ತವ ದೇವಿ ಭೀಮಃ ..
 ತತ್ರ ಕಾಶನಪರಶ್ಚಾರ್ಥೋಽನಪೇಕ್ಷಿತದೀರ್ಘಸಮಾಸರಚನಃ
 ಪ್ರಸನ್ನವಾಚಕಾಭಿಧೇಯಃ . ಯಥಾ —
 ಯೋ ಯಃ ಶಸ್ತ್ರಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಸ್ವಭುಜಗುರುಮದಃ ಪಾಂಡವೀನಾಂ ಚಮೂನಾಂ
 ಯೋ ಯಃ ಪಾಂಚಾಲಗೋತ್ರೇ ಶಿಶುರಧಿಕವಯಾ ಗರ್ಭಶಯ್ಯಾಂ ಗತೋ ವಾ .
 ಯೋ ಯಸ್ತತ್ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷೀ ಚರತಿ ಮಯಿ ರಣೇ ಯಶ್ಚ ಯಶ್ಚ ಪ್ರತೀಪಃ
 ಕ್ರೋಧಾಂಧಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಸ್ವಯಮಪಿ ಜಗತಾಮಂತಕನ್ಯಾಂತಕೋಽಹಂ ..
 ಇತ್ಯಾದೌ ಧ್ವಯೋರೋಜಸ್ತವ್ತ್ಮ .. 9..
 ಸಮರ್ಪಕತ್ವಂ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ ಯತ್ತು ಸರ್ವರಸಾನ್ ಪ್ರತಿ .
 ಸ ಪ್ರಸಾದೋ ಗುಣೋ ಜ್ಞೇಯಃ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಕ್ರಿಯಃ .. 10..
 ಪ್ರಸಾದಸ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಶಬ್ದಾರ್ಥಯೋಃ . ಸ ಚ ಸರ್ವರಸಸಾಧಾರಣೋ
 ಗುಣಃ ಸರ್ವರಚನಾಸಾಧಾರಣಶ್ಚ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥಪೇಕ್ಷಯೈವ
 ಮುಖ್ಯತಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೋ ಮಂತವ್ಯಃ .
 ಶ್ರುತಿದುಷ್ಟಾದಯೋ ದೋಷಾ ಅನಿತ್ಯಾ ಯೇ ಚ ದರ್ಶಿತಾಃ .
 ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮನೈವ ಶೃಂಗಾರೇ ತೇ ಹೇಯಾ ಇತ್ಯುದಾಹೃತಾಃ .. 11..
 ಅನಿತ್ಯಾ ದೋಷಾಶ್ಚ ಯೇ ಶ್ರುತಿದುಷ್ಟಾದಯಃ ಸೂಚಿತಾಸ್ತೇಽಪಿ ನ
 ವಾಚ್ಯೇ ಅರ್ಥಮಾತ್ರೇ , ನ ಚ ವ್ಯಂಗ್ಯೇ ಶೃಂಗಾರೇ ವಾ ಧ್ವನೇರನಾತ್ಮಭೂತೇ .
 ಕಿಂ ತರ್ಹಿ ? ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮನೈವ ಶೃಂಗಾರೇಽಜ್ಞಿತಯಾ ವ್ಯಂಗ್ಯೇ
 ತೇ ಹೇಯಾ ಇತ್ಯುದಾಹೃತಾಃ . ಅನ್ಯಥಾ ಹಿ ತೇಷಾಮನಿತ್ಯದೋಷತ್ವೈವ ನ
 ಸ್ಯಾತ್ . ಏವಮಯಮಸಂಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮದ್ಯೋತೋ ಧ್ವನೇರಾತ್ಮಾ ಪ್ರದರ್ಶಿತಃ
 ಸಾಮಾನ್ಯೇನ .. 11..
 ತಸ್ಯಾಂಗಾನಾಂ ಪ್ರಭೇದಾ ಯೇ ಪ್ರಭೇದಾಃ ಸ್ವಗತಾಶ್ಚ ಯೇ .
 ತೇಷಾಮಾನಂತ್ಯಮನ್ಯೋನ್ಯಸಂಬಂಧಪರಿಕಲ್ಪನೇ .. 12..

ಅಂಗಿತಯಾ ವ್ಯಂಗ್ಯೋ ರಸಾದಿರ್ವಿವಕ್ಷಿತಾನ್ಯಪರವಾಚ್ಯಸ್ಯ
 ಧ್ವನೇರೇಕ ಆತ್ಮಾ ಯ ಉಕ್ತಸ್ತಸ್ಯಾಂಗಾನಾಂ
 ವಾಚ್ಯ ವಾಚಕಾನುಪಾತಿನಾಮಲಂಕಾರಾಣಾಂ ಯೇ ಪ್ರಭೇದಾ
 ನಿರವಧಯೋ ಯೇ ಚ ಸ್ವಗತಾಸ್ತಸ್ಯಾಂಗಿನೋಽರ್ಥಸ್ಯ
 ರಸಭಾವತದಾಭಾಸತತ್ಪ್ರಶಮಲಕ್ಷಣಾ
 ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಪ್ರತಿಪಾದನಸಹಿತಾ ಅನಂತಾಃ
 ಸ್ವಾಶ್ರಯಾಪೇಕ್ಷಯಾ ನಿಸೀಮಾನೋ ವಿಶೇಷಾಸ್ತೇಷಾ-
 ಮನ್ಯೋನ್ಯಸಂಬಂಧಪರಿಕಲ್ಪನೇ ಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಕಸ್ಯಚಿ-
 ದನ್ಯತಮಸ್ಯಾಪಿ ರಸಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರಾಃ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾತುಂ ನ ಶಕ್ಯಂತೇ
 ಕಿಮುತ ಸರ್ವೇಷಾಂ . ತಥಾ ಹಿ ಶೃಂಗಾರಸ್ಯಾಂಗಿನಸ್ತಾವ-
 ದಾದ್ಯಾ ದ್ವೌ ಭೇದೌ - ಸಂಭೋಗೋ ವಿಪ್ರಲಂಬಶ್ಚ .
 ಸಂಭೋಗಸ್ಯ ಚ ಪರಸ್ಪರಪ್ರೇಮದರ್ಶನಸುರತವಿಹರಣಾದಿ-
 ಲಕ್ಷಣಾಃ ಪ್ರಕಾರಾಃ . ವಿಪ್ರಲಂಬಸ್ಯಾಪ್ಯಭಿಲಾಷೇಷ್ಯಾ-
 ವಿರಹಪ್ರವಾಸವಿಪ್ರಲಂಬಾದಯಃ . ತೇಷಾಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ
 ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಭೇದಃ . ತೇಷಾಂ ಚ
 ದೇಶಕಾಲಾದ್ಯಾಶ್ರಯಾವಸ್ಥಾಭೇದ ಇತಿ ಸ್ವಗತಭೇದಾಪೇಕ್ಷ-
 ಯೈಕಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಪರಿಮೇಯತ್ವಂ , ಕಿಂ ಪುನರಂಗಪ್ರಭೇದ-
 ಕಲ್ಪನಾಯಾಂ . ತೇ ಹ್ಯಂಗಪ್ರಭೇದಾಃ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಂಗಿ-
 ಪ್ರಭೇದಸಂಬಂಧಪರಿಕಲ್ಪನೇ ಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಸತ್ಯಾನಂತ್ಯ-
 ಮೇವೋಪಯಾಂತಿ .. 12..

ದಿಜ್ಞಾತ್ರಂ ತೂಚ್ಯತೇ ಯೇನ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನಾನಾಂ ಸಚೇತಸಾಂ .
 ಬುದ್ಧಿರಾಸಾದಿತಾಲೋಕಾ ಸರ್ವತ್ರೈವ ಭವಿಷ್ಯತಿ .. 13..

ದಿಜ್ಞಾತ್ರಕಥನೇನ ಹಿ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನಾನಾಂ ಸಹೃದಯಾನಾಮೇಕತ್ರಾಪಿ
 ರಸಭೇದೇ ಸಹಾಲಂಕಾರೈರಂಗಾಂಗಿಭಾವಪರಿಜ್ಞಾನಾದಾಸಾದಿತಾಲೋಕಾ
 ಬುದ್ಧಿಃ ಸರ್ವತ್ರೈವ ಭವಿಷ್ಯತಿ . ತತ್ರ —

ಶೃಂಗಾರಸ್ಯಾಂಗಿನೋ ಯತ್ನಾದೇಕರೂಪಾನುಬಂಧವಾನ್ .
 ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವ ಪ್ರಭೇದೇಷು ನಾನುಪಾಸಃ ಪ್ರಕಾಶಕಃ .. 14..

ಅಂಗಿನೋ ಹಿ ಶೃಂಗಾರಸ್ಯ ಯೇ ಉಕ್ತಾಃ ಪ್ರಭೇದಾಸ್ತೇಷು
 ಸರ್ವೇಷ್ಟೇಕಪ್ರಕಾರಾನುಬಂಧಿತಯಾ ಪ್ರಬಂಧೇನ
 ಪ್ರವೃತ್ತೋಽನುಪ್ರಾಸೋ ನ ವ್ಯಂಜಕಃ . ಅಂಗಿನ ಇತ್ಯನೇನಾಂಗಭೂತಸ್ಯ
 ಶೃಂಗಾರಸ್ಯೈಕರೂಪಾನುಬಂಧ್ಯನುಪ್ರಾಸನಿಬಂಧನೇ
 ಕಾಮಚಾರಮಾಹ .. 14..

ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಭೂತೇ ಶೃಂಗಾರೇ ಯಮಕಾದಿನಿಬಂಧನಂ .

ಶಕ್ತಾವಪಿ ಪ್ರಮಾದಿತ್ವಂ ವಿಪ್ರಲಂಭೇ ವಿಶೇಷತಃ .. 15..

ಧ್ವನೇರಾತ್ಮಭೂತಃ ಶೃಂಗಾರಸ್ತಾತ್ರಯೇಣ ವಾಚ್ಯವಾಚಕಾಭ್ಯಾಂ

ಪ್ರಕಾಶ್ಯಮಾನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯಮಕಾದೀನಾಂ ಯಮಕಪ್ರಕಾರಾಣಾಂ

ನಿಬಂಧನಂ ದುಷ್ಕರಶಬ್ದಭಂಗಶ್ಲೇಷಾದೀನಾಂ ಶಕ್ತಾವಪಿ

ಪ್ರಮಾದಿತ್ವಂ ' ಪ್ರಮಾದಿತ್ವ ಮಿತ್ಯನೇನೈತದ್ದರ್ಶ್ಯತೇ — ಕಾಕತಾಲೀಯೇನ

ಕದಾಚಿತ್ಯಸ್ಯಚಿದೇಕಸ್ಯ ಯಮಕಾದೇರ್ನಿಷ್ಪತ್ತಾವಪಿ ಭೂಮ್ನಾಲಂಕಾರಾಂತರ-

ವದ್ರಸಾಂಗತ್ವೇನ ನಿಬಂಧೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಇತಿ ' ವಿಪ್ರಲಂಭೇ ವಿಶೇಷತಃ ಇತ್ಯನೇನ

ವಿಪ್ರಲಂಭೇ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಾತಿಶಯಃ ಖ್ಯಾಪ್ಯತೇ . ತಸ್ಮಿಂದ್ಯೋತ್ಯೇ ಯಮಕಾದೇರಂಗಸ್ಯ

ನಿಬಂಧೋ ನಿಯಮಾನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಇತಿ .. 15..

ಅತ್ರ ಯುಕ್ತಿರಭಿಧೀಯತೇ —

ರಸಾಕ್ಷಿಪ್ತತಯಾ ಯಸ್ಯ ಬಂಧಃ ಶಕ್ಯಕ್ರಿಯೋ ಭವೇತ್ .

ಅಪೃಥಗ್ಯತ್ವನಿರ್ವತ್ಯಃ ಸೋಽಲಂಕಾರೋ ಧ್ವನೌ ಮತಃ .. 16..

ನಿಷ್ಪತ್ತಾವಾಶ್ಚರ್ಯಭೂತೋಽಪಿ ಯಸ್ಯಾಲಂಕಾರಸ್ಯ ರಸಾಕ್ಷಿಪ್ತತಯೈವ

ಬಂಧಃ ಶಕ್ಯಕ್ರಿಯೋ ಭವೇತ್ಸೋಽಸ್ಮಿನ್ನಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮವ್ಯಂಗ್ಯೇ

ಧ್ವನಾವಲಂಕಾರೋ ಮತಃ . ತಸ್ಯೈವ ರಸಾಂಗತ್ವಂ ಮುಖ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ.

ಯಥಾ —

ಕಪೋಲೇ ಪತ್ತಾಲೀ ಕರತಲನಿರೋಧೇನ ಮೃದಿತಾ

ನಿಪೀತೋ ನಿಶ್ಶಾಸೈರಯಮಮೃತಹೃದ್ಯೋಽಧರರಸಃ .

ಮುಹುಃ ಕಂಠೇ ಲಗ್ನಸ್ತರಲಯತಿ ಬಾಷ್ಟಸ್ತನತಟೀಂ

ಪ್ರಿಯೋ ಮನ್ಯುರ್ಜಾತಸ್ತವ ನಿರನುರೋಧೇ ನ ತು ವಯಂ ..

ರಸಾಂಗತ್ವೇ ಚ ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮಪೃಥಗ್ಯತ್ವನಿರ್ವತ್ಯತ್ವಮಿತಿ

ಯೋ ರಸಂ ಬಂಧುಮಧ್ಯವಸಿತಸ್ಯ ಕವೇರಲಂಕಾರಸ್ತಾಂ

ವಾಸನಾಮತ್ಯೂಹ್ಯ ಯತ್ನಾಂತರಮಾಸ್ಥಿತಸ್ಯ ನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ ಸ ನ

ರಸಾಂಗಮಿತಿ . ಯಮಕೇ ಚ ಪ್ರಬಂಧೇನ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕಂ ಕ್ರಿಯಮಾಣೇ

ನಿಯಮೇನೈವ ಯತ್ನಾಂತರಪರಿಗ್ರಹ ಆಪತತಿ ಶಬ್ದವಿಶೇಷಾನ್ವೇಷಣರೂಪಃ .

ಅಲಂಕಾರಾಂತರೇಷ್ಟಪಿ ತತ್ಪ್ರಾಲ್ಯಮಿತಿ ಚೇತ್ — ನೈವಂ ; ಅಲಂಕಾರಾಂತರಾಣಿ

ಹಿ ನಿರೂಪ್ಯಮಾಣದುರ್ಘಟನಾನ್ಯಪಿ ರಸಸಮಾಹಿತಚೇತಸಃ

ಪ್ರತಿಭಾನವತಃ ಕವೇರಹಂಪೂರ್ವಿಕಯಾ ಪರಾಪತಂತಿ . ಯಥಾ ಕಾದಂಬರ್ಯಾಂ

ಕಾದಂಬರೀದರ್ಶನಾವಸರೇ . ಯಥಾ ಚ ಮಾಯಾರಾಮಶಿರೋದರ್ಶನೇನ

ವಿಹ್ವಲಾಯಾಂ ಸೀತದೇವ್ಯಾಂ ಸೇತೌ . ಯುಕ್ತಂ ಚೈತತ್ , ಯತೋ ರಸಾ

ವಾಚ್ಯವಿಶೇಷ್ಯರೇವಾಕ್ಷೇಪವ್ಯಾಃ . ತತ್ಪ್ರತಿಪಾದಕೈಶ್ಚ ಶಬ್ದೈಸ್ತತ್.

ಪ್ರಕಾಶಿನೋ ವಾಚ್ಯವಿಶೇಷಾ ಏವ ರೂಪಕಾದಯೋಽಲಂಕಾರಾಃ . ತಸ್ಮಾನ್ನ
ತೇಷಾಂ ಬಹಿರಂಗತ್ವಂ ರಸಾಭಿವ್ಯಕ್ತೌ . ಯಮಕದುಷ್ಕರಮಾರ್ಗೇಷು ತು
ತಸ್ಥಿ ತಮೇವ . ಯತ್ತು ರಸವಂತಿ ಕಾನಿಚಿದ್ಯಮಕಾದೀನಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ , ತತ್ರ
ರಸಾದೀನಾಮಂಗತಾ . ಯಮಕಾದೀನಾಂ ತ್ವಂಗಿತೈವ . ರಸಾಭಾಸೇ
ಚಾಂಗತ್ವಮಪ್ಯವಿರುದ್ಧಂ . ಅಂಗಿತಯಾ ತು ವ್ಯಂಗ್ಯೇ ರಸೇ ನಾಂಗತ್ವಂ
ಪೃಥಕ್ಪ್ರಯತ್ನನಿರ್ವರ್ತ್ಯತ್ವಾದ್ಯಮಕಾದೇಃ .

ಅಸ್ಯೈವಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಶ್ಲೋಕಾಃ —

ರಸವಂತಿ ಹಿ ವಸ್ತೂನಿ ಸಾಲಂಕಾರಾಣಿ ಕಾನಿಚಿತ್ .
ಏಕೇನೈವ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ನಿರ್ವರ್ತ್ಯಂತೇ ಮಹಾಕವೇಃ ..
ಯಮಕಾದಿನಿಬಂಧೇ ತು ಪೃಥಗ್ಯತ್ನೋಽಸ್ಯ ಜಾಯತೇ .
ಶಕ್ತಸ್ಯಾಪಿ ರಸೇಽಜ್ಞತ್ವಂ ತಸ್ಮಾದೇಷಾಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ ..
ರಸಾಭಾಸಾಂಗಭಾವಸ್ತು ಯಮಕಾದೇರ್ನ ವಾರ್ಯತೇ .
ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಭೂತೇ ಶೃಂಗಾರೇ ತ್ವಂಗತಾ ನೋಪಪದ್ಯತೇ .. 16..
ಇದಾನೀಂ ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಭೂತಸ್ಯ ಶೃಂಗಾರಸ್ಯ ವ್ಯಂಜಕೋಽಲ-
ಜ್ಞಾರವರ್ಗ ಆಖ್ಯಾಯತೇ —

ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಭೂತೇ ಶೃಂಗಾರೇ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವಿನಿವೇಶಿತಃ .
ರೂಪಕಾದಿರಲಂಕಾರವರ್ಗ ಏತಿ ಯಥಾರ್ಥತಾಂ .. 17..

ಅಲಂಕಾರೋ ಹಿ ಬಾಹ್ಯಾಲಂಕಾರಸಾಮ್ಯಾದಂಗಿನಶ್ಚಾರುತ್ವ-
ಹೇತುರುಚ್ಯತೇ . ವಾಚ್ಯಾಲಂಕಾರವರ್ಗಶ್ಚ ರೂಪಕಾದಿಯಾವಾನುಕ್ತೋ
ವಕ್ಷ್ಯತೇ ಚ ಕೈಶ್ಚಿತ್ , ಅಲಂಕಾರಾಣಾಮನಂತತ್ವಾತ್ ...
ಸ ಸರ್ವೋಽಪಿ ಯದಿ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವಿನಿವೇಶ್ಯತೇ ತದಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯ
ಧ್ವನೇರಂಗಿನಃ ಸರ್ವಸ್ಯೈವ ಚಾರುತ್ವಹೇತುರ್ನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ .. 17..

ಏಷಾ ಚಾಸ್ಯ ವಿನಿವೇಶನೇ ಸಮೀಕ್ಷಾ —

ವಿವಕ್ಷಾ ತತ್ಪರತ್ವೇನ ನಾಂಗಿತೈನ ಕದಾಚನ .
ಕಾಲೇ ಚ ಗ್ರಹಣತ್ಯಾಗೌ ನಾತಿನಿರ್ವಹಣೈಷಿತಾ .. 18..

ನಿರ್ವ್ಯಥಾವಪಿ ಚಾಂಗತ್ವೇ ಯತ್ನೇನ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷಣಂ .
ರೂಪಕಾದಿರಲಂಕಾರವರ್ಗಸ್ಯಾಂಗತ್ವಸಾಧನಂ .. 19..

ರಸಬಂಧೇಷ್ಟತ್ಯಾದೃತಮನಾಃ ಕವಿಯಮಲಂಕಾರಂ ತದಂಗತಯಾ
ವಿವಕ್ಷತಿ . ಯಥಾ —

ಚಲಾಪಾಂಗಾಂ ದೃಷ್ಟಿಂ ಸ್ಪೃಶಸಿ ಬಹುಶೋ ವೇಪಥುಮತೀಂ
ರಹಸ್ಯಾಖ್ಯಾಯೀವ ಸ್ವನಸಿ ಮೃದು ಕರ್ಣಾಂತಿಕಚರಃ .

ಕರೌ ವ್ಯಾಧುಸ್ವತ್ಯಾಃ ಪಿಬಸಿ ರತಿಸರ್ವಸ್ವಮಧರಂ
 ವಯಂ ತತ್ತ್ವಾನ್ವೇಷಾನ್ಮಧುಕರ ಹತಾಸ್ತ್ವಂ ಖಲು ಕೃತೀ ..
 ಅತ್ರ ಹಿ ಭ್ರಮರಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿರಲಂಕಾರೋ ರಸಾನುಗುಣಃ .
 ನಾಂಗಿತ್ವೇನೇತಿ ನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ . ಕದಾಚಿದ್ರಸಾದಿತಾತ್ಪರ್ಯೇಣ
 ವಿವಕ್ಷಿತೋಽಪಿ ಹ್ಯಲಂಕಾರಃ ಕಶ್ಚಿದಂಗಿತ್ವೇನ ವಿವಕ್ಷಿತೋ
 ದೃಶ್ಯತೇ . ಯಥಾ —
 ಚಕ್ರಾಭಿಘಾತಪ್ರಸಭಾಜ್ಞಯೈವ ಚಕಾರ ಯೋ ರಾಹುವಧೂಜನಸ್ಯ .
 ಆಲಿಂಗನೋದ್ಧಾಮವಿಲಾಸವಂಧ್ಯಂ ರತೋತ್ಸವಂ ಚುಂಬನಮಾತ್ರಶೇಷಂ ..
 ಅತ್ರ ಹಿ ಪರ್ಯಾಯೋಕ್ತಸ್ಯಾಂಗಿತ್ವೇನ ವಿವಕ್ಷಾ ರಸಾದಿತಾತ್ಪರ್ಯೇ ಸತ್ಯಪೀತಿ .
 ಅಂಗತ್ವೇನ ವಿವಕ್ಷಿತಮಪಿ ಯಮವಸರೇ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ನಾನವಸರೇ .
 ಅವಸರೇ ಗೃಹೀತಿಯಥಾ —
 ಉದ್ಧಾವೋತ್ಕಲಿಕಾಂ ವಿಪಾಂಡುರರುಚಂ ಪ್ರಾರಬ್ಧಜೃಂಭಾಂ ಕ್ಷಣಾ-
 ದಾಯಾಸಂ ಶ್ವಸನೋದ್ಗಮೈರವಿರಲೈರಾತನ್ವತೀಮಾತ್ಮನಃ .
 ಅದ್ಯೋದ್ಯಾನಲತಾಮಿಮಾಂ ಸಮದನಾಂ ನಾರೀಮಿವಾನ್ಯಾಂ ಧ್ರುವಂ
 ಪಶ್ಯನ್ ಕೋಪವಿಪಾಟಲದ್ಯುತಿ ಮುಖಂ ದೇವ್ಯಾಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ..
 ಇತ್ಯತ್ರ ಉಪಮಾ ಶ್ಲೇಷಸ್ಯ .
 ಗೃಹೀತಮಪಿ ಚ ಯಮವಸರೇ ತ್ಯಜತಿ ತದ್ರಸಾನುಗುಣತಯಾಲಂಕಾ-
 ರಾಂತರಾಪೇಕ್ಷಯಾ . ಯಥಾ —
 ರಕ್ತಸ್ತ್ವಂ ನವಪಲ್ಲವೈರಹಮಪಿ ಶ್ಲಾಘೈಃ ಪ್ರಿಯಾಯಾ ಗುಣೈ-
 ಸ್ವಾಮಾಯಾಂತಿ ಶಿಲೀಮುಖಾಃ ಸ್ಮರಧನುರ್ಮುಕ್ತಾಸ್ತಥಾ ಮಾಮಪಿ .
 ಕಾಂತಾಪಾದತಲಾಹತಿಸ್ತವ ಮುದೇ ತದ್ವನ್ಮಮಾಪ್ಯಾವಯೋಃ
 ಸರ್ವಂ ತುಲ್ಯಮಶೋಕ ಕೇವಲಮಹಂ ಧಾತ್ರಾ ಸಶೋಕಃ ಕೃತಃ ..
 ಅತ್ರ ಹಿ ಪ್ರಬಂಧಪ್ರವೃತ್ತೋಽಪಿ ಶ್ಲೇಷೋ ವ್ಯತಿರೇಕವಿವಕ್ಷಯಾ
 ತ್ಯಜ್ಯಮಾನೋ ರಸವಿಶೇಷಂ ಪುಷ್ಣಾತಿ . ನಾತ್ರಾಲಂಕಾರ-
 ದ್ವಯಸನ್ನಿಪಾತಃ , ಕಿಂ ತರ್ಹಿ ? ಅಲಂಕಾರಾಂತರಮೇವ
 ಶ್ಲೇಷವ್ಯತಿರೇಕಲಕ್ಷಣಂ ನರಸಿಂಹವದಿತಿ ಚೇತ್ — ನ , ತಸ್ಯ
 ಪ್ರಕಾರಾಂತರೇಣ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾತ್ . ಯತ್ರ ಹಿ ಶ್ಲೇಷವಿಷಯ ಏವ
 ಶಬ್ದೇ ಪ್ರಕಾರಾಂತರೇಣ ವ್ಯತಿರೇಕಪ್ರತೀತಿರ್ಜಾಯತೇ ಸ ತಸ್ಯ
 ವಿಷಯಃ . ಯಥಾ - ಸ ಹರಿರ್ನಾಮ್ನಾ ದೇವಃ ಸಹರಿರ್ವರತುರಗ-
 ನಿವಹೇನ ಇತ್ಯಾದೌ . ಅತ್ರ ಹ್ಯನ್ಯ ಏವ ಶಬ್ದಃ ಶ್ಲೇಷಸ್ಯ
 ವಿಷಯೋಽನ್ಯಶ್ಚ ವ್ಯತಿರೇಕಸ್ಯ . ಯದಿ ಚೈವಂವಿಧೇ
 ವಿಷಯೇಽಲಂಕಾರಾಂತರತ್ವಕಲ್ಪನಾ ಕ್ರಿಯತೇ ತತ್ಸಂಸೃಷ್ಟೇರ್ವಿಷ-

ಯಾಪಹಾರ ಏವ ಸ್ಯಾತ್ . ಶ್ಲೇಷಮುಖೇನೈವಾತ್ರ ವ್ಯತಿರೇಕಸ್ಯಾತ್ಕ-
ಲಾಭ ಇತಿ ನಾಯಂ ಸಂಸೃಷ್ಟೇರ್ವಿಷಯ ಇತಿ ಚೇತ್ — ನ ; ವ್ಯತಿರೇಕಸ್ಯ
ಪ್ರಕಾರಾಂತರೇಣಾಪಿ ದರ್ಶನಾತ್ . ಯಥಾ —

ನೋ ಕಲ್ಪಾಪಾಯವಾಯೋರದಯರಯದಲತ್ಯಾ ಧರಸ್ಯಾಪಿ ಶಮ್ಯಾ
ಗಾಢೋದ್ಧೀರ್ಣೋಜ್ಜ್ವಲಶ್ರೀರಹನಿ ನ ರಹಿತಾ ನೋ ತಮಃಕಜ್ಜಲೇನ .

ಪ್ರಾಪ್ತೋತ್ಪತ್ತಿಃ ಪತಂಗಾನ್ ಪುನರುಪಗತಾ ಮೋಷಮುಷ್ಟತ್ವಿಷೋ ವೋ
ವರ್ತಿಃ ಸೈವಾನ್ಯರೂಪಾ ಸುಖಯತು ನಿಖಿಲದ್ವೀಪದೀಪಸ್ಯ ದೀಪ್ತಿಃ ..

ಅತ್ರ ಹಿ ಸಾಮ್ಯಪ್ರಪಂಚಪ್ರತಿಪಾದನಂ ವಿನೈವ ವ್ಯತಿರೇಕೋ ದರ್ಶಿತಃ .

ನಾತ್ರ ಶ್ಲೇಷಮಾತ್ರಾಚ್ಚಾರುತ್ವಪ್ರತೀತಿರಸ್ತೀತಿ ಶ್ಲೇಷಸ್ಯ

ವ್ಯತಿರೇಕಾಂಗತ್ವೇನೈವ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾತ್ ನ ಸ್ವತೋಽಲಂಕಾರತೇತ್ಯಪಿ

ನ ವಾಚ್ಯಂ . ಯತ ಏವಂವಿಧೇ ವಿಷಯೇ ಸಾಮ್ಯಮಾತ್ರಾದಪಿ

ಸುಪ್ರತಿಪಾದಿತಾಚ್ಚಾರುತ್ವಂ ದೃಶ್ಯತ ಏವ . ಯಥಾ —

ಆಕ್ರಂದಾಃ ಸ್ತನಿತ್ಯೈರ್ವಿಲೋಚನಜಲಾನ್ಯಶ್ರಾಂತಧಾರಾಂಬುಭಿ-

ಸ್ತದ್ವಿಭ್ವೇದಭುವಶ್ಚ ಶೋಕಶಿಖಿನಸ್ತುಲ್ಯಾಸ್ತಡಿಧ್ವಿಭ್ರಮೈಃ .

ಅಂತರ್ಮೇ ದಯಿತಾಮುಖಂ ತವ ಶಶೀ ವೃತ್ತಿಃ ಸಮೈವಾವಯೋ-

ಸ್ತತ್ಕಿಂ ಮಾಮನಿಶಂ ಸಖೇ ಜಲಧರ ತ್ವಂ ದಗ್ಧಮೇವೋದ್ಯತಃ ..

ಇತ್ಯಾದೌ .

ರಸನಿರ್ವಹಣೈಕತಾನಹೃದಯೋ ಯಂ ಚ ನಾತ್ಯಂತಂ ನಿವೋಢಮಿಚ್ಛತಿ .

ಯಥಾ —

ಕೋಪಾತ್ಕೋಮಲಲೋಲಬಾಹುಲತಿಕಾಪಾಶೇನ ಬದ್ಧಾ ದೃಢಂ

ನೀತ್ವಾ ವಾಸನಿಕೇತನಂ ದಯಿತಯಾ ಸಾಯಂ ಸಖೀನಾಂ ಪುರಃ .

ಭೂಯೋ ನೈವಮಿತಿ ಸ್ವಲತ್ಕಲಗಿರಾ ಸಂಸೂಚ್ಯ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟಿತಂ

ಧನ್ಯೋ ಹನ್ಯತ ಏವ ನಿಹ್ನುತಿಪರಃ ಪ್ರೇಯಾನ್ತುದತ್ಯಾ ಹಸನ್ ..

ಅತ್ರ ಹಿ ರೂಪಕಮಾಕ್ಷಿಪ್ತಮನಿವ್ಯೂಢಂ ಚ ಪರಂ ರಸಪುಷ್ಪಯೇ .

ನಿವೋಢಮಿಷ್ಠಮಪಿ ಯಂ ಯತ್ನಾದಂಗತ್ವೇನ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷತೇ ಯಥಾ —

ಶ್ಯಾಮಾಸ್ತಂಗಂ ಚಕಿತಹರಿಣೀಪ್ರೇಕ್ಷಣೇ ದೃಷ್ಟಿಪಾತಂ

ಗಂಡಚ್ಛಾಯಾಂ ಶಶಿನಿ ಶಿಖಿನಾಂ ಬರ್ಹಭಾರೇಷು ಕೇಶಾನ್ .

ಉತ್ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪ್ರತನುಷು ನದೀವೀಚಿಷು ಭ್ರೂವಿಲಾಸಾನ್

ಹಂತೈಕಸ್ಥಂ ಕ್ವಚಿದಪಿ ನ ತೇ ಭೀರು ಸಾದೃಶ್ಯಮಸ್ತಿ ..

ಇತ್ಯಾದೌ .

ಸ ಏವಮುಪನಿಬದ್ಯಮಾನೋಽಲಂಕಾರೋ ರಸಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಹೇತುಃ

ಕವೇರ್ಭವತಿ . ಉಕ್ತಪ್ರಕಾರಾತಿಕ್ರಮೇ ತು ನಿಯಮೇನೈವ ರಸಭಂಗಹೇತುಃ

ಸಂಪದ್ಯತೇ . ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಚ ತಥಾವಿಧಂ ಮಹಾಕವಿಪ್ರಬಂಧೇಷ್ಟಪಿ
 ದೃಶ್ಯತೇ ಬಹುಶಃ . ತತ್ತು ಸೂಕ್ತಿಸಹಸ್ರದ್ಯೋತಿತಾತ್ಮನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ
 ದೋಷೋದ್ಯೋಷಣಮಾತ್ಮನ ಏವ ದೂಷಣಂ ಭವತೀತಿ ನ ವಿಭಜ್ಯ ದರ್ಶಿತಂ .
 ಕಿಂ ತು ರೂಪಕಾದೇರಲಂಕಾರವರ್ಗಸ್ಯ ಯೇಯಂ ವ್ಯಂಜಕತ್ವೇ ರಸಾದಿವಿಷಯೇ
 ಲಕ್ಷಣದಿಗ್ಧರ್ಶಿತಾ ತಾಮನುಸರನ್ ಸ್ವಯಂ ಚಾನ್ಯಲ್ಪಕ್ಷಣಮುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ
 ಯದ್ಯಲ್ಪಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮಪ್ರತಿಭಮನಂತರೋಕ್ತಮೇನಂ ಧ್ವನೇರಾತ್ಮಾನಮುಪ-
 ನಿಬಧ್ನಾತಿ ಸುಕವಿಃ ಸಮಾಹಿತಚೇತಾಸ್ತದಾ ತಸ್ಯಾತ್ಮಲಾಭೋ ಭವತಿ
 ಮಹೀಯಾನಿತಿ .. 18-19..

ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರತಿಭಾತ್ಯಾತ್ಮಾ ಯೋಽನ್ಯಾನುಸ್ವಾನಸನ್ನಿಭಃ .
 ಶಬ್ದಾರ್ಥಶಕ್ತಿಮೂಲತ್ವಾತ್ಸೋಽಪಿ ದ್ವೇಧಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ .. 20..

ಅಸ್ಯ ವಿವಕ್ಷಿತಾನ್ಯಪರವಾಚ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇಃ ಸಂಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮ-
 ವ್ಯಂಗ್ಯತ್ವಾದನುರಣನಪ್ರಖ್ಯೋ ಯ ಆತ್ಮಾ ಸೋಽಪಿ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿ-
 ಮೂಲೋಽರ್ಥಶಕ್ತಿಮೂಲಶ್ಚೇತಿ ದ್ವಿಪ್ರಕಾರಃ ..

ನನು ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಯತ್ರಾರ್ಥಾಂತರಂ ಪ್ರಕಾಶತೇ ಸ ಯದಿ
 ಧ್ವನೇಃ ಪ್ರಕಾರ ಉಚ್ಯತೇ ತದಿದಾನೀಂ ಶ್ಲೇಷಸ್ಯ ವಿಷಯ
 ಏವಾಪಹೃತಃ ಸ್ಯಾತ್ , ನಾಪಹೃತ ಇತ್ಯಾಹ —

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ ಏವಾಲಂಕಾರಃ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶತೇ .
 ಯಸ್ಮಿನ್ನನುಕ್ತಃ ಶಬ್ದೇನ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯುಧ್ಭವೋ ಹಿ ಸಃ .. 21..

ಯಸ್ಮಾದಲಂಕಾರೋ ನ ವಸ್ತುಮಾತ್ರಂ ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಾವ್ಯೇ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶತೇ
 ಸ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯುಧ್ಭವೋ ಧ್ವನಿರಿತ್ಯಸ್ಮಾಕಂ ವಿವಕ್ಷಿತಂ . ವಸ್ತುದ್ವಯೇ ಚ
 ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶಮಾನೇ ಶ್ಲೇಷಃ . ಯಥಾ —

ಯೇನ ಧ್ವನ್ತಮನೋಭವೇನ ಬಲಿಜಿತ್ಯಾಯಃ ಪುರಾಸ್ತ್ರೀಕೃತೋ
 ಯಶ್ಚೋದ್ವೃತ್ತಭುಜಂಗಹಾರವಲಯೋ ಗಂಗಾಂ ಚ ಯೋಽಧಾರಯತ್ .

ಯಸ್ಯಾಹುಃ ಶಶಿಮಚ್ಚಿರೋ ಹರ ಇತಿ ಸ್ತುತ್ಯಂ ಚ ನಾಮಾಮರಾಃ
 ಪಾಯಾತ್ಸ ಸ್ವಯಮಂಧಕಕ್ಷಯಕರಸ್ತ್ವಾಂ ಸರ್ವದೋಮಾಧವಃ ..

ನನ್ವಲಂಕಾರಾಂತರಪ್ರತಿಭಾಯಾಮಪಿ ಶ್ಲೇಷವ್ಯಪದೇಶೋ ಭವತೀತಿ
 ದರ್ಶಿತಂ ಭಟ್ಟೋದ್ಭಟೇನ , ತತ್ತುನರಪಿ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲೋ ಧ್ವನಿನಿರವ-
 ಕಾಶ ಇತ್ಯಾಶಂಕೈದಮುಕ್ತಂ ಆಕ್ಷಿಪ್ತೆ ಇತಿ . ತದಯಮರ್ಥಃ —

ಯತ್ರ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಾದಲಂಕಾರಾಂತರಂ ವಾಚ್ಯಂ
 ಸತ್ತ್ರತಿಭಾಸತೇ ಸ ಸರ್ವಃ ಶ್ಲೇಷವಿಷಯಃ . ಯತ್ರ ತು ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ
 ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಕ್ಷಿಪ್ತಂ ವಾಚ್ಯವ್ಯತಿರಿಕ್ತಂ ವ್ಯಂಗ್ಯಮೇವಾಲಂಕಾರಾಂತರಂ

ಪ್ರಕಾಶತೇ ಸ ಧ್ವನೇರ್ವಿಷಯಃ . ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಾದಲಂಕಾರಾಂತರ-
ಪ್ರತಿಭಾ ಯಥಾ —

ತಸ್ಯಾ ವಿನಾಪಿ ಹಾರೇಣ ನಿಸರ್ಗಾದೇವ ಹಾರಿಣೌ .
ಜನಯಾಮಾಸತುಃ ಕಸ್ಯ ವಿಸ್ಮಯಂ ನ ಪಯೋಧರೌ ..

ಅತ್ರ ಶೃಂಗಾರವ್ಯಭಿಚಾರೀ ವಿಸ್ಮಯಾಖ್ಯೋ ಭಾವಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿರೋ-
ಧಾಲಂಕಾರಶ್ಚ ಪ್ರತಿಭಾಸತ ಇತಿ ವಿರೋಧಚ್ಛಾಯಾನುಗ್ರಾಹಿಣಃ ಶ್ಲೇಷಸ್ಯಾಯಂ
ವಿಷಯಃ , ನ ತ್ವನುಸ್ವಾನೋಪಮವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇಃ . ಅಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯ
ತು ಧ್ವನೇರ್ವಾಚ್ಯೇನ ಶ್ಲೇಷೇಣ ವಿರೋಧೇನ ವಾ ವ್ಯಂಜಿತಸ್ಯ ವಿಷಯ ಏವ .
ಯಥಾ ಮಮೈವ —

ಶ್ಲಾಘ್ಯಾಶೇಷತನುಂ ಸುದರ್ಶನಕರಃ ಸರ್ವಾಂಗಲೀಲಾಜಿತ-
ತ್ಪ್ರಿಯೋಕ್ಯಾಂ ಚರಣಾರವಿಂದಲಲಿತೇನಾಕ್ರಾಂತಲೋಕೋ ಹರಿಃ .
ಬಿಭ್ರಾಣಾಂ ಮುಖಮಿಂದುರೂಪಮಖಿಲಂ ಚಂದ್ರಾತ್ಮಚಕ್ಷುರ್ದಧ-
ತ್ಸಾ ನೇ ಯಾಂ ಸ್ವತನೋರಪಶ್ಯದಧಿಕಾಂ ಸಾ ರುಕ್ಮಿಣೀ ವೋಽವತಾತ್ ..
ಅತ್ರ ವಾಚ್ಯತಯೈವ ವ್ಯತಿರೇಕಚ್ಛಾಯಾನುಗ್ರಾಹೀ ಶ್ಲೇಷಃ ಪ್ರತೀಯತೇ .
ಯಥಾ ಚ —

ಭ್ರಮಿಮರತಿಮಲಸಹೃದಯತಾಂ ಪ್ರಲಯಂ ಮೂರ್ಛಾಂ ತಮಃ ಶರೀರಸಾದಂ .
ಮರಣಂ ಚ ಜಲದಭುಜಗಜಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಕುರುತೇ ವಿಷಂ ವಿಯೋಗಿನೀನಾಂ ..
ಯಥಾ ವಾ —

ಖಂಡಿತಮಾನಸಕಾಂಚನಪಂಕಜನಿರ್ಮಥಿತಪರಿಮಲಾ ಯಸ್ಯ .
ಅಖಂಡಿತದಾನಪ್ರಸರಾ ಬಾಹುಪರಿಘಾ ಇವ ಗಜೇಂದ್ರಾಃ ..
ಅತ್ರ ರೂಪಕಚ್ಛಾಯಾನುಗ್ರಾಹೀ ಶ್ಲೇಷೋ ವಾಚ್ಯತಯೈವಾವಭಾಸತೇ .
ಸ ಚಾಕ್ಷಿಪ್ತೋಽಲಂಕಾರೋ ಯತ್ರ ಪುನಃ ಶಬ್ದಾಂತರೇಣಾಭಿಹಿತ-
ಸ್ವರೂಪಸ್ತತ್ರ ನ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯುಧ್ವವಾನುರಣನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯ-
ಧ್ವನಿವ್ಯವಹಾರಃ . ತತ್ರ ವಕ್ರೋಕ್ತ್ಯಾದಿವಾಚ್ಯಾಲಂಕಾರವ್ಯವಹಾರ
ಏವ . ಯಥಾ —

ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಕೇಶವ ಗೋಪರಾಗಹೃತಯಾ ಕಿಂಚಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಂ ಮಯಾ
ತೇನೈವ ಸ್ವಲಿತಾಸ್ಮಿ ನಾಥ ಪತಿತಾಂ ಕಿಂ ನಾಮ ನಾಲಂಬಸೇ .
ಏಕಸ್ತ್ವಂ ವಿಷಮೇಷು ಖಿನ್ನಮನಸಾಂ ಸರ್ವಾಬಲಾನಾಂ ಗತಿ-
ಗೋಪ್ಯೈವಂ ಗದಿತಃ ಸಲೀಶಮವತಾದ್ಗೋಷ್ಠೇ ಹರಿವರ್ಚ್ಚಿರಂ ..
ಏವಂಜಾತೀಯಕಃ ಸರ್ವ ಏವ ಭವತು ಕಾಮಂ ವಾಚ್ಯಶ್ಲೇಷಸ್ಯ ವಿಷಯಃ .
ಯತ್ರ ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಸದಲಂಕಾರಾಂತರಂ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ

ಪ್ರಕಾಶತೇ ಸ ಸರ್ವ ಏವ ಧ್ವನೇರ್ವಿಷಯಃ . ಯಥಾ —

' ಅತ್ರಾಂತರೇ ಕುಸುಮಸಮಯಯುಗಮುಪಸಂಹರನ್ನಜ್ಯಂಭತ ಗ್ರೀಷ್ಮಾ-
ಭಿಧಾನಃ ಫುಲ್ಲಮಲ್ಲಿಕಾಧವಲಾಟ್ಟಹಾಸೋ ಮಹಾಕಾಲಃ .

ಯಥಾ ಚ —

ಉನ್ನತಃ ಪ್ರೋಲ್ಲಸದ್ಧಾರಃ ಕಾಲಾಗರುಮಲೀಮಸಃ .

ಪಯೋಧರಭರಸ್ತನ್ವಾಃ ಕಂ ನ ಚಕ್ರೇಽಭಿಲಾಷಿಣಂ ..

ಯಥಾ ವಾ —

ದತ್ತಾನಂದಾಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಸಮುಚಿತಸಮಯಾಕೃಷ್ಣಸೃಷ್ಟೈಃ ಪಯೋಭಿಃ

ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಾ ದಿಶಿ ದಿಶಿ ವಿರಮತ್ಯಹ್ನಿ ಸಂಹಾರಭಾಜಃ .

ದೀಪ್ತಾಂಶೋರ್ದೀರ್ಘದುಃಖಪ್ರಭವಭವಭಯೋದನ್ವದುತ್ತಾರನಾವೋ

ಗಾವೋ ವಃ ಪಾವನಾನಾಂ ಪರಮಪರಿಮಿತಾಂ ಪ್ರೀತಿಮುತ್ಪಾದಯಂತು ..

ಏಷೂದಾಹರಣೇಷು ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶಮಾನೇ ಸತ್ಯಪ್ರಾಕರಣಿ-

ಕೇಽರ್ಥಾಂತರೇ ವಾಕ್ಯಸ್ಯಾಸಂಬದ್ಧಾರ್ಥಾಭಿಧಾಯಿತ್ವಂ ಮಾ ಪ್ರಸಾಂಕ್ಷೀದಿತ್ಯ-

ಪ್ರಾಕರಣಿಕಪ್ರಾಕರಣಿಕಾರ್ಥಯೋರುಪಮಾನೋಪಮೇಯಭಾವಃ ಕಲ್ಪಯಿತವ್ಯಃ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಾಕ್ಷಿಪ್ತೋಽಯಂ ಶ್ಲೇಷೋ ನ ಶಬ್ದೋಪಾರೂಢ ಇತಿ

ವಿಭಿನ್ನ ಏವ ಶ್ಲೇಷಾದನುಸ್ವಾನೋಪಮವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇರ್ವಿಷಯಃ .

ಅನ್ಯೇಽಪಿ ಚಾಲಂಕಾರಾಃ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲಾನುಸ್ವಾನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯೇ ಧ್ವನೌ

ಸಂಭವಂತ್ಯೇವ . ತಥಾ ಹಿ ವಿರೋಧೋಽಪಿ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲಾನುಸ್ವಾನರೂಪೋ

ದೃಶ್ಯತೇ . ಯಥಾ ಸ್ಥಾಣ್ವೇಶ್ವರಾಖ್ಯಜನಪದವರ್ಣನೇ ಭಟ್ಟಬಾಣಸ್ಯ —

' ಯತ್ರ ಚ ಮಾತಂಗಗಾಮಿನ್ಯಃ ಶೀಲವತ್ಯಶ್ಚ ಗೌರ್ಯೋ ವಿಭವರತಾಶ್ಚ

ಶ್ಯಾಮಾಃ ಪದ್ಮರಾಗಿಣ್ಯಶ್ಚ ಧವಲದ್ವಿಜಶುಚಿವದನಾ ಮದಿರಾಮೋದಿ-

ಶ್ವಸನಾಶ್ಚ ಪ್ರಮದಾಃ' .

ಅತ್ರ ಹಿ ವಾಚ್ಯೋ ವಿರೋಧಸ್ತಚ್ಚಾಯಾನುಗ್ರಾಹೀ ವಾ ಶ್ಲೇಷೋಽಯಮಿತಿ ನ ಶಕ್ಯಂ

ವಕ್ತುಂ . ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಬ್ದೇನ ವಿರೋಧಾಲಂಕಾರಸ್ಯಾಪ್ರಕಾಶಿತತ್ವಾತ್ . ಯತ್ರ

ಹಿ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಬ್ದಾವೇದಿತೋ ವಿರೋಧಾಲಂಕಾರಸ್ತತ್ರ ಹಿ ಶ್ಲಿಷ್ಟೋಕ್ತೌ

ವಾಚ್ಯಾಲಂಕಾರಸ್ಯ ವಿರೋಧಸ್ಯ ಶ್ಲೇಷಸ್ಯ ವಾ ವಿಷಯತ್ವಂ . ಯಥಾ ತತ್ತ್ವೇವ —

' ಸಮವಾಯ ಇವ ವಿರೋಧಿನಾಂ ಪದಾರ್ಥಾನಾಂ . ತಥಾ ಹಿ — ಸನ್ನಿಹಿತಬಾಲಾಂಧ-

ಕಾರಾಪಿ ಭಾಸ್ವನ್ಮೂರ್ತಿಃ ಇತ್ಯಾದೌ .

ಯಥಾ ವಾ ಮಮೈವ —

ಸರ್ವೈಕಶರಣಮಕ್ಷಯಮಧೀಶಮೀಶಂ ಧಿಯಾಂ ಹರಿಂ ಕೃಷ್ಣಂ .

ಚತುರಾತ್ಮಾನಂ ನಿಷ್ಪ್ರಿಯಮರಿಮಥನಂ ನಮತ ಚಕ್ರಧರಂ ..

ಅತ್ರ ಹಿ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲಾನುಸ್ವಾನರೂಪೋ ವಿರೋಧಃ ಸ್ಪುಟಮೇವ ಪ್ರತೀಯತೇ .
 ಏವಂವಿಧೋ ವ್ಯತಿರೇಕೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯತೇ . ಯಥಾ ಮಮೈವ —
 ಖಂ ಯೇತ್ಯುಜ್ಜ್ವಲಯಂತಿ ಲೂನತಮಸೋ ಯೇ ವಾ ನಖೋದ್ಭಾಸಿನೋ
 ಯೇ ಪುಷ್ಣಂತಿ ಸರೋರುಹಶ್ರಿಯಮಪಿ ಕ್ಷಿಪ್ತಾಬ್ಜಭಾಸಶ್ಚ ಯೇ
 ಯೇ ಮೂರ್ಧಸ್ವವಭಾಸಿನಃ ಕ್ಷಿತಿಭೃತಾಂ ಯೇ ಚಾಮರಾಣಾಂ ಶಿರಾಂ-
 ನ್ಯಾಕ್ರಾಮಂತ್ಯುಭಯೇಽಪಿ ತೇ ದಿನಪತೇಃ ಪಾದಾಃ ಶ್ರಿಯೇ ಸಂತು ವಃ ..
 ಏವಮನ್ಯೇಽಪಿ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲಾನುಸ್ವಾನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯಧ್ವನಿಪ್ರಕಾರಾಃ
 ಸಂತಿ ತೇ ಸಹೃದಯೈಃ ಸ್ವಯಮನುಸರ್ತವ್ಯಾಃ . ಇಹ ತು ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತರಭಯಾನ್ನ
 ತತ್ಪವಂಚಃ ಕೃತಃ .

ಅರ್ಥಶಕ್ತೃಧ್ವವಸ್ವನ್ಯೋ ಯತ್ರಾರ್ಥಃ ಸ ಪ್ರಕಾಶತೇ .

ಯಸ್ತಾತ್ಪರ್ಯೇಣ ವಸ್ವನ್ಯಧ್ವನಿಶಕ್ತೃಕ್ತಿಂ ವಿನಾ ಸ್ವತಃ .. 22..

ಯತ್ರಾರ್ಥಃ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯಾದರ್ಥಾಂತರಮಭಿವ್ಯಂಶಿ ಶಬ್ದವ್ಯಾಪಾರಂ
 ವಿನೈವ ಸೋಽರ್ಥಶಕ್ತೃಧ್ವವೋ ನಾಮಾನುಸ್ವಾನೋಪಮವ್ಯಂಗ್ಯೋ ಧ್ವನಿಃ .
 ಯಥಾ —

ಏವಂವಾದಿನಿ ದೇವರ್ಷೌ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಪಿತುರಧೋಮುಖೀ .

ಲೀಲಾಕಮಲಪತ್ರಾಣಿ ಗಣಯಾಮಾಸ ಕೇವಲಂ ..

ಅತ್ರ ಹಿ ಲೀಲಾಕಮಲಪತ್ರಗಣನಮುಪಸರ್ಜನೀಕೃತಸ್ವರೂಪಂ ಶಬ್ದವ್ಯಾಪಾರಂ

ವಿನೈವಾರ್ಥಾಂತರಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಲಕ್ಷಣಂ ಪ್ರಕಾಶಯತಿ . ನ

ಚಾಯಮಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯೈವ ಧ್ವನೇರ್ವಿಷಯಃ . ಯತೋ ಯತ್ರ

ಸಾಕ್ಷಚ್ಛಬ್ದನಿವೇದಿತೇಭ್ಯೋ ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಭ್ಯೋ

ರಸಾದೀನಾಂ ಪ್ರತೀತಿಃ , ಸ ತಸ್ಯ ಕೇವಲಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಃ . ಯಥಾ

ಕುಮಾರಸಂಭವೇ ಮಧುಪ್ರಸಂಗೇ ವಸಂತಪುಷ್ಪಾಭರಣಂ ವಹಂತ್ಯಾ

ದೇವ್ಯಾ ಆಗಮನಾದಿವರ್ಣನಂ ಮನೋಭವಶರಸಂಧಾನಪರ್ಯಂತಂ

ಶಂಭೋಶ್ಚ ಪರಿವೃತ್ತದೈರ್ಯಸ್ಯ ಚೇಷ್ಟಾವಿಶೇಷವರ್ಣನಾದಿ

ಸಾಕ್ಷಚ್ಛಬ್ದನಿವೇದಿತಂ . ತಸ್ಮಾದಯಮನ್ಯೋ ಧ್ವನೇಃ ಪ್ರಕಾರಃ .

ಯತ್ರ ಚ ಶಬ್ದವ್ಯಾಪಾರಸಹಾಯೋಽರ್ಥೋಽರ್ಥಾಂತರಸ್ಯ ವ್ಯಂಜಕತ್ವೇನೋ-

ಪಾದೀಯತೇ ಸ ನಾಸ್ಯ ಧ್ವನೇರ್ವಿಷಯಃ . ಯಥಾ —

ಸಂಕೇತಕಾಲಮನಸಂ ವಿಟಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿದಗ್ಧಯಾ .

ಹಸನ್ನೇತ್ರಾರ್ಪಿತಾಕೂತಂ ಲೀಲಾಪದ್ಮಂ ನಿಮೀಲಿತಂ ..

ಅತ್ರ ಲೀಲಾಕಮಲನಿಮೀಲನಸ್ಯ ವ್ಯಂಜಕತ್ವಮುಕ್ತೈವ ನಿವೇದಿತಂ .

ತಥಾ ಚ —

ಶಬ್ದಾರ್ಥಶಕ್ತ್ಯಾ ಕ್ಷಿಪ್ತೋಽಪಿ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಽರ್ಥಃ ಕವಿನಾ ಪುನಃ .

ಯತ್ರಾವಿಷ್ಟಿಯತೇ ಸ್ವೋಕ್ತಾ ಸಾನ್ಯೈವಾಲಂಕೃತಿರ್ಧ್ವನೇಃ .. 23..

ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾರ್ಥಶಕ್ತ್ಯಾ ಶಬ್ದಾರ್ಥಶಕ್ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಶಿಪ್ತೋಽಪಿ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಽರ್ಥಃ

ಕವಿನಾ ಪುನರ್ಯತ್ರ ಸ್ವೋಕ್ತಾ ಪ್ರಕಾಶೀಕ್ರಿಯತೇ ಸೋಽಸ್ಮಾದನುಸ್ವಾನೋಪಮವ್ಯಂಗ್ಯಾದ್

ಧ್ವನೇರನ್ಯ ಏವಾಲಂಕಾರಃ . ಅಲಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯ ವಾ ಧ್ವನೇಃ

ಸತಿ ಸಂಭವೇ ಸ ತಾದೃಗನ್ಯೋಽಲಂಕಾರಃ .

ತತ್ರ ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾ ಯಥಾ —

ವತ್ಸೇ ಮಾ ಗಾ ವಿಷಾದಂ ಶ್ವಸನಮುರುಜವಂ ಸಂತ್ಯಜೋರ್ಧ್ವಪ್ರವೃತ್ತಂ

ಕಂಪಃ ಕೋ ವಾ ಗುರುಸ್ತೇ ಭವತು ಬಲಭಿದಾ ಜ್ಯಂಭಿತೇನಾತ್ರ ಯಾಹಿ .

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಸುರಾಣಾಮಿತಿ ಭಯಶಮನಚ್ಛದ್ಮನಾ ಕಾರಯಿತ್ವಾ

ಯಸ್ಯೈ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮದಾದ್ವೈಃ ಸ ದಹತು ದುರಿತಂ ಮಂಥಮೂಢಾಂ ಪಯೋಧಿಃ ..

ಅರ್ಥಶಕ್ತ್ಯಾ ಯಥಾ —

ಅಂಬಾ ಶೇತೇತತ್ರ ವೃದ್ಧಾ ಪರಿಣತವಯಸಾಮಗ್ರಣೀರತ್ರ ತಾತೋ

ನಿಃಶೇಷಾಗಾರಕರ್ಮಶ್ರಮಶಿಥಿಲತನುಃ ಕುಂಭದಾಸೀ ತಥಾತ್ರ .

ಅಸ್ಮಿನ್ ಪಾಪಾಹಮೇಕಾ ಕತಿಪಯದಿವಸಪ್ರೋಷಿತಪ್ರಾಣನಾಥಾ

ಪಾಂಥಾಯೇತ್ಥಂ ತರುಣ್ಯಾ ಕಥಿತಮವಸರವ್ಯಾಹೃತಿವ್ಯಾಜಪೂರ್ವಂ ..

ಉಭಯಶಕ್ತ್ಯಾ ಯಥಾ — 'ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಕೇಶವಗೋಪರಾಗಹೃತಯಾ'

ಇತ್ಯಾದೌ .. 23..

ಪ್ರೌಢೋಕ್ತಿಮಾತ್ರನಿಷ್ಪನ್ನಶರೀರಃ ಸಂಭವೀ ಸ್ವತಃ .

ಅರ್ಥೋಽಪಿ ದ್ವಿವಿಧೋ ಜ್ಞೇಯೋ ವಸ್ತುನೋಽನ್ಯಸ್ಯ ದೀಪಕಃ .. 24..

ಅರ್ಥಶಕ್ತ್ಯುದ್ಭವಾನುರಣನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯೇ ಧ್ವನೌ ಯೋ ವ್ಯಂಜಕೋಽರ್ಥ

ಉಕ್ತಸ್ತನ್ಯಾಪಿ ದ್ವೌ ಪ್ರಕಾರೌ — ಕವೇಃ ಕವಿನಿಬದ್ಧಸ್ಯ ವಾ ವಕ್ತುಃ

ಪ್ರೌಢೋಕ್ತಿಮಾತ್ರನಿಷ್ಪನ್ನಶರೀರ ಏಕಃ , ಸ್ವತಸ್ಸಂಭವೀ ಚ ದ್ವಿತೀಯಃ .

ಕವಿಪ್ರೌಢೋಕ್ತಿಮಾತ್ರನಿಷ್ಪನ್ನಶರೀರೋ ಯಥಾ —

ಸಜ್ಜಯತಿ ಸುರಭಿಮಾಸೋ ನ ತಾವದರ್ಪಯತಿ ಯುವತಿಜನಲಕ್ಷ್ಯಮುಖಾನ್ .

ಅಭಿನವಸಹಕಾರಮುಖಾನ್ನವಪಲ್ಲವಪತ್ರಲಾನನಂಗಸ್ಯ ಶರಾನ್ ..

ಕವಿನಿಬದ್ಧವಕ್ತ್ರಪ್ರೌಢೋಕ್ತಿಮಾತ್ರನಿಷ್ಪನ್ನಶರೀರೋ ಯಥೋದಾಹೃತಮೇವ —

'ಶಿಖರಿಣಿ' ಇತ್ಯಾದಿ .

ಯಥಾ ವಾ —

ಸಾದರವಿತಿರ್ಣಯೌವನಹಸ್ತಾಲಂಬಂ ಸಮುನ್ನಮದ್ಭ್ಯಾಂ .

ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನಮಿವ ಮನ್ಮಥಸ್ಯ ದತ್ತಂ ತವ ಸ್ತನಾಭ್ಯಾಂ ..

ಸ್ವತಃ ಸಂಭವೀ ಯ ಔಚಿತ್ಯೇನ ಬಹಿರಪಿ ಸಂಭಾವ್ಯಮಾನಸದ್ಭಾವೋ ನ ಕೇವಲಂ

ಭಣಿತವಶೇನೈವಾಭಿನಿಷ್ಪನ್ನಶರೀರಃ . ಯಥೋದಾಹೃತಂ

ಏವಂವಾದಿನಿ ಇತ್ಯಾದಿ . ಯಥಾ ವಾ —

ಶಿಖಿಪಿಚ್ಛಕರ್ಣಪೂರಾ ಜಾಯಾ ವ್ಯಾಧಸ್ಯ ಗರ್ವಿಣೀ ಭ್ರಮತಿ .

ಮುಕ್ತಾಫಲರಚಿತಪ್ರಸಾಧನಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸಪತ್ತೀನಾಂ .. 24..

ಅರ್ಧಶಕ್ತೇರಲಂಕಾರೋ ಯತ್ರಾಪ್ಯನ್ಯಃ ಪ್ರತೀಯತೇ .

ಅನುಸ್ವಾನೋಪಮವ್ಯಂಗ್ಯಃ ಸ ಪ್ರಕಾರೋಽಪರೋ ಧ್ವನೇಃ .. 25..

ವಾಚ್ಯಾಲಂಕಾರವ್ಯತಿರಿಕ್ತೋ ಯತ್ರಾನೋಽಲಂಕಾರೋಽರ್ಧಸಾಮರ್ಥ್ಯತ್-

ಪ್ರತೀಯಮಾನೋಽವಭಾಸತೇ ಸೋಽರ್ಧಶಕ್ತ್ಯುಧ್ಭವೋ ನಾಮಾನುಸ್ವಾನರೂಪ-

ವ್ಯಂಗ್ಯೋಽನ್ಯೋ ಧ್ವನಿಃ .. 25..

ತಸ್ಯ ಪ್ರವಿರಲವಿಷಯತ್ವಮಾಶಂಕೈದಮುಚ್ಯತೇ —

ರೂಪಕಾದಿರಲಂಕಾರವರ್ಗೋ ಯೋ ವಾಚ್ಯತಾಂ ಶ್ರಿತಃ .

ಸ ಸರ್ವೋ ಗಮ್ಯಮಾನತ್ವಂ ಬಿಭ್ರದ್ ಭೂಮ್ನಾ ಪ್ರದರ್ಶಿತಃ .. 26..

ಅನ್ಯತ್ರ ವಾಚ್ಯತ್ವೇನ ಪ್ರಸಿದ್ಧೋ ಯೋ ರೂಪಕಾದಿರಲಂಕಾರಃ

ಸೋಽನ್ಯತ್ರ ಪ್ರತೀಯಮಾನತಯಾ ಬಾಹುಲ್ಯೇನ ಪ್ರದರ್ಶಿತಸ್ತತ್ರ-

ಭವದ್ಭಿರ್ಭಟೋದ್ಭಟಾದಿಭಿಃ . ತಥಾ ಚ ಸಸಂದೇಹಾದಿಷೂಪಮಾ-

ರೂಪಕಾತಿಶಯೋಕ್ತೇನಾಂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನತ್ವಂ ಪ್ರದರ್ಶಿತಮಿತ್ಯಲಂಕಾರಾ-

ನ್ತರಸ್ಯಾಲಂಕಾರಾಂತರೇ ವ್ಯಂಗ್ಯತ್ವಂ ನ ಯತ್ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂ .. 26..

ಇಯತ್ತುನರುಚ್ಯತ ಏವ

ಅಲಂಕಾರಾಂತರಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರತೀತೌ ಯತ್ರ ಭಾಸತೇ .

ತತ್ಪರತ್ವಂ ನ ವಾಚ್ಯಸ್ಯ ನಾಸೌ ಮಾರ್ಗೋ ಧ್ವನೇರ್ಮತಃ .. 27..

ಅಲಂಕಾರಾಂತರೇಷು ತ್ವನುರಣನರೂಪಾಲಂಕಾರಪ್ರತೀತೌ ಸತ್ಯಾಮಪಿ

ಯತ್ರ ವಾಚ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಪ್ರತಿಪಾದನೌನ್ಮುಖ್ಯೇನ ಚಾರುತ್ವಂ ನ

ಪ್ರಕಾಶತೇ ನಾಸೌ ಧ್ವನೇರ್ಮಾರ್ಗಃ . ತಥಾ ಚ ದೀಪಕಾದಾವಲಂಕಾರೇ

ಉಪಮಾಯಾ ಗಮ್ಯಮಾನತ್ವೇಽಪಿ ತತ್ಪರತ್ವೇನ ಚಾರುತ್ವಸ್ಯಾವ್ಯವಸ್ಥಾನಾನ್

ಧ್ವನಿವ್ಯಪದೇಶಃ .

ಯಥಾ —

ಚಂದ್ರಮಯೂಖೈರ್ನಿಶಾ ನಲಿನೀ ಕಮಲೈಃ ಕುಸುಮಗುಚ್ಛೈರ್ಲತಾ .

ಹಂಸೈಶ್ಚಾರದಶೋಭಾ ಕಾವ್ಯಕಥಾ ಸಜ್ಜನೈಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಗುರ್ವೀ ..

ಇತ್ಯಾದಿಷೂಪಮಾಗರ್ಭತ್ವೇಽಪಿ ಸತಿ ವಾಚ್ಯಾಲಂಕಾರಮುಖೇನೈವ ಚಾರುತ್ವಂ

ವ್ಯವತಿಷ್ಠತೇ ನ ವ್ಯಂಗ್ಯಾಲಂಕಾರತಾತ್ಪರ್ಯೇಣ . ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ರ

ವಾಚ್ಯಾಲಂಕಾರಮುಖೇನೈವ ಕಾವ್ಯವ್ಯಪದೇಶೋ ನ್ಯಾಯ್ಯಃ . ಯತ್ರ ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ-

ಪರತ್ವೇನೈವ ವಾಚ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾನಂ ತತ್ರ ವ್ಯಂಗ್ಯಮುಖೇನೈವ ವ್ಯಪದೇಶೋ

ಯುಕ್ತಃ .

ಯಥಾ -

ಪ್ರಾಪ್ತಶ್ರೀರೇಷ ಕಸ್ಮಾತ್ಪುನರಪಿ ಮಯಿ ತಂ ಮಂಥಖೇದಂ ವಿದಧ್ಯಾ-
ನ್ನಿದ್ರಾಮಪ್ಯಸ್ಯ ಪೂರ್ವಾಮನಲಮನಸೋ ನೈವ ಸಂಭಾವಯಾಮಿ .
ಸೇತುಂ ಬಧ್ನಾತಿ ಭೂಯಃ ಕಿಮಿತಿ ಚ ಸಕಲದ್ವೀಪನಾಥಾನುಯಾತ-
ಸ್ತ ಯ್ಯಾಯಾತೇ ವಿತರ್ಕಾನಿತಿ ದಧತ ಇವಾಭಾತಿ ಕಂಪಃ ಪಯೋಧೇಃ ..

ಯಥಾ ವಾ ಮಮೈವ -

ಲಾವಣ್ಯಕಾಂತಿಪರಿಪೂರಿತದಿಜ್ಞುಖೇಸ್ಮಿನ್

ಸ್ಮೇರೇಧುನಾ ತವ ಮುಖೇ ತರಲಾಯತಾಕ್ಷಿ .

ಕ್ಷೋಭಂ ಯದೇತಿ ನ ಮನಾಗಪಿ ತೇನ ಮನೈಃ

ಸುವ್ಯಕ್ತಮೇವ ಜಲರಾಶಿರಯಂ ಪಯೋಧಿಃ ..

ಇತ್ಯೇವಂವಿಧೇ ವಿಷಯೇನುರಣನರೂಪರೂಪಕಾಶ್ರಯೇಣ ಕಾವ್ಯಚಾರುತ್ವ-
ವ್ಯವಸ್ಥಾನಾದ್ರೂಪಕಧ್ವನಿರಿತಿ ವ್ಯಪದೇಶೋ ನ್ಯಾಯ್ಯಃ .

ಉಪಮಾಧ್ವನಿಯಥಾ -

ವೀರಾಣಾಂ ರಮತೇ ಘುಸ್ಯಣಾರುಣೇ ನ ತಥಾ ಪ್ರಿಯಾಸ್ತನೋತ್ಸಂಗೇ .

ದೃಷ್ಟೀ ರಿಪುಗಜಕುಂಭಸ್ಥಲೇ ಯಥಾ ಬಹಲಸಿಂದೂರೇ ..

ಯಥಾ ವಾ ಮಮೈವ ವಿಷಮಬಾಣಲೀಲಾಯಾಮಸುರಪರಾಕ್ರಮಣೇ
ಕಾಮದೇವಸ್ಯ -

ತತ್ತೇಷಾಂ ಶ್ರೀಸಹೋದರರತ್ನಾಹರಣೇ ಹೃದಯಮೇಕರಸಂ .

ಬಿಂಬಾಧರೇ ಪ್ರಿಯಾಣಾಂ ನಿವೇಶಿತಂ ಕುಸುಮಬಾಣೇನ ..

ಆಕ್ಷೇಪಧ್ವನಿಯಥಾ -

ಸ ವಕ್ತುಮಖಿಲಾಇ್ಯಕ್ತೋ ಹಯಗ್ರೀವಾಶ್ರಿತಾನ್ ಗುಣಾನ್ .

ಯೋಽಮ್ಬುಕುಂಭೈಃ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಶಕ್ತೋ ಮಹೋದಧೇಃ ..

ಅತ್ರಾತಿಶಯೋಕ್ತ್ಯಾ ಹಯಗ್ರೀವಗುಣಾನಾಮವರ್ಣನೀಯತಾಪ್ರತಿಪಾದನ-

ರೂಪಸ್ಯಾಸಾಧಾರಣತದ್ವಿಶೇಷಪ್ರಕಾಶನಪರಾಸ್ಯಾಕ್ಷೇಪಸ್ಯ

ಪ್ರಕಾಶನಂ .

ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಧ್ವನಿಃ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲಾನುರಣನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯೋಽರ್ಥ-

ಶಕ್ತಿಮೂಲಾನುರಣನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯಶ್ಚ ಸಂಭವತಿ . ತತ್ರಾದ್ಯಸ್ಯೋದಾಹರಣಂ -

ದೈವಾಯತ್ತೇ ಫಲೇ ಕಿಂ ಕ್ರಿಯತಾಮೇತಾವತ್ಪುನರ್ಭಣಾಮಃ .

ರಕ್ತಾಶೋಕಪಲ್ಲವಾಃ ಪಲ್ಲವಾನಾಮನೈಷಾಂ ನ ಸದೃಶಾಃ ..

ಪದಪ್ರಕಾಶಶ್ಚಾಯಂ ಧ್ವನಿರಿತಿ ವಾಕ್ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಂತರತಾತ್ಪರ್ಯೇಽಪಿ

ಸತಿ ನ ವಿರೋಧಃ . ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯೋದಾಹರಣಂ ಯಥಾ -

ಹೃದಯಸ್ಥಾಪಿತಮನ್ಯುಮಪರೋಷಮುಖೀಮಪಿ ಮಾಂ ಪ್ರಸಾದಯನ್ .
 ಅಪರಾಧಸ್ಥಾಪಿ ನ ಖಲು ತೇ ಬಹುಜ್ಞ ರೋಷಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ..
 ಅತ್ರ ಹಿ ವಾಚ್ಯವಿಶೇಷೇಣ ಸಾಪರಾಧಸ್ಥಾಪಿ ಬಹುಜ್ಞಸ್ಯ ಕೋಪಃ
 ಕರ್ತುಮಶಕ್ಯ ಇತಿ ಸಮರ್ಥಕಂ ಸಾಮಾನ್ಯಮನ್ವಿತಮನ್ಯತ್ಪ್ರಾತ್ಯರ್ಯೇಣ
 ಪ್ರಕಾಶತೇ .

ವ್ಯತಿರೇಕದ್ವನಿರಪ್ಯುಭಯರೂಪಃ ಸಂಭವತಿ. ತತ್ರಾದ್ಯಸ್ಯೋದಾಹರಣಂ
 ಪ್ರಾಕ್ತದರ್ಶಿತಮೇವ.

ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯೋದಾಹರಣಂ ಯಥಾ —

ಜಾಯೇಯ ವನೋದ್ದೇಶೇ ಕುಬ್ಜ ಏವ ಪಾದಪೋ ಗಲಿತಪತ್ರಃ .

ಮಾ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ತ್ಯಾಗೈಕರಸೋ ದರಿದ್ರಶ್ಚ ..

ಅತ್ರ ಹಿ ತ್ಯಾಗೈಕರಸಸ್ಯ ದರಿದ್ರಸ್ಯ ಜನ್ಮಾನಭಿನಂದನಂ ತ್ರುಟಿತಪತ್ರ-

ಕುಬ್ಜಪಾದಪಜನ್ಮಾನಭಿನಂದನಂ ಚ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಚಬ್ಧವಾಚ್ಯಂ .

ತಥಾವಿಧಾದಪಿ ಪಾದಪಾತ್ಪಾದಶಸ್ಯ ಪುಂಸ ಉಪಮಾನೋಪಮೇಯತ್ವ-

ಪ್ರತೀಪೂರ್ವಕಂ ಶೋಚ್ಯತಾಯಾಮಾಧಿಕ್ಯಂ ತಾತ್ಪರ್ಯೇಣ ಪ್ರಕಾಶಯತಿ .

ಉತ್ತೇಕ್ಷಾಧ್ವನಿಯಥಾ —

ಚಂದನಾಸಕ್ತಭುಜಗನಿಶ್ವಾಸಾನಿಲಮೂರ್ಚ್ಛಿತಃ .

ಮೂರ್ಚ್ಛಯತ್ಯೇಷ ಪಥಿಕಾನ್ಮಧೌ ಮಲಯಮಾರುತಃ ..

ಅತ್ರ ಹಿ ಮಧೌ ಮಲಯಮಾರುತಸ್ಯ ಪಥಿಕಮೂರ್ಚ್ಛಾಕಾರಿತ್ವಂ

ಮನ್ಮಥೋನ್ಮಾಥದಾಯಿತ್ವೇನೈವ . ತತ್ತು ಚಂದನಾಸಕ್ತಭುಜಗ-

ನಿಶ್ವಾಸಾನಿಲಮೂರ್ಚ್ಛಿತತ್ವೇನೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿತಮಿತ್ಯುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾ

ಸಾಕ್ಷಾದನುಕ್ತಾಪಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಸಾಮರ್ಥ್ಯಾದನುರಣನರೂಪಾ

ಲಕ್ಷ್ಯತೇ . ನ ಚೈವಂವಿಧೇ ವಿಷಯೇ ಇವಾದಿಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಮಂತರೇಣಾ-

ಸಂಬಂಧತೈವೇತಿ ಶಕ್ಯತೇ ವಕ್ತುಂ . ಗಮಕತ್ವಾದನ್ಯತ್ಪ್ರಾಪಿ ತದಪ್ರಯೋಗೇ

ತದರ್ಥಾವಗತಿದರ್ಶನಾತ್ . ಯಥಾ —

ಈರ್ಷ್ಯಾಕಲುಷಸ್ಥಾಪಿ ತವ ಮುಖಸ್ಯ ನನ್ವೇಷ ಪೂರ್ಣಿಮಾಚಂದ್ರಃ .

ಅದ್ಯ ಸದೃಶತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಂಗ ಏವ ನ ಮಾತಿ ..

ಯಥಾ ವಾ —

ತ್ರಾನಾಕುಲಃ ಪರಿಪತನ್ ಪರಿತೋ ನಿಕೇತಾನ್

ಪುಂಭಿರ್ನ ಕೈಶ್ಚಿದಪಿ ಧನ್ವಿಭಿರನ್ವಬಂಧಿ .

ತಸ್ಥೌ ತಥಾಪಿ ನ ಮೃಗಃ ಕ್ಷಚಿದಂಗನಾಭಿ

ರಾಕರ್ಣಪೂರ್ಣನಯನೇಷುಹತೇಕ್ಷಣಶ್ರೀಃ ..

ಶಬ್ದಾರ್ಥವ್ಯವಹಾರೇ ಚ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿರೇವ ಪ್ರಮಾಣಂ .

ಶ್ಲೇಷಧ್ವನಿಯರ್ಥಾ —

ರಮ್ಯಾ ಇತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವತೀಃ ಪತಾಕಾಃ ರಾಗಂ ವಿವಿಕ್ತಾ ಇತಿ ವರ್ಧಯಂತೀಃ .
ಯಸ್ಯಾಮಸೇವಂತ ನಮದ್ವಲೀಕಾಃ ಸಮಂ ವಧೂಭಿವರ್ಲಭೀರ್ಯುವಾನಃ ..
ಅತ್ರ ವಧೂಭಿಃ ಸಹ ವಲಭೀರಸೇವಂತೇತಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಪ್ರತೀತೀರನಂತರಂ ವದ್ವ
ಇವ ವಲಭ್ಯ ಇತಿ ಶ್ಲೇಷಪ್ರತೀತಿರಶಬ್ದಾಪ್ಯರ್ಥಸಾಮರ್ಥ್ಯಾನುಖ್ಯತೇನ
ವರ್ತತೇ .

ಯಥಾಸಂಖ್ಯಧ್ವನಿಯರ್ಥಾ —

ಅಂಕುರಿತಃ ಪಲ್ಲವಿತಃ ಕೋರಕಿತಃ ಪುಷ್ಪಿತಶ್ಚ ಸಹಕಾರಃ .
ಅಂಕುರಿತಃ ಪಲ್ಲವಿತಃ ಕೋರಕಿತಃ ಪುಷ್ಪಿತಶ್ಚ ಹೃದಿ ಮದನಃ ..
ಅತ್ರ ಹಿ ಯಥೋದ್ದೇಶಮನೂದ್ದೇಶೇ ಯಚ್ಚಾರುತ್ವಮನುರಣನರೂಪಂ
ಮದನವಿಶೇಷಣಭೂತಾಜುರಿತಾದಿಶಬ್ದಗತಂ ತನ್ಮದನಸಹ-
ಕಾರಯೋಸ್ತುಲ್ಯಯೋಗಿತಾಸಮುಚ್ಚಯಲಕ್ಷಣಾದ್ವಾಚ್ಯಾದತಿರಿಚ್ಯಮಾನ-
ಮಾಲಕ್ಷ್ಯತೇ . ಏವಮನ್ಯೇಽಪ್ಯಲಂಕಾರಾ ಯಥಾಯೋಗಂ ಯೋಜನೀಯಾಃ .
ಏವಮಲಂಕಾರಧ್ವನಿಮಾರ್ಗಂ ವ್ಯುತ್ಪಾದ್ಯ ತಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವತ್ತಾಂ
ಖ್ಯಾಪಯಿತುಮಿದಮುಚ್ಯತೇ —

ಶರೀರೀಕರಣಂ ಯೇಷಾಂ ವಾಚ್ಯತೇ ನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ .

ತೇಽಲಂಕಾರಾಃ ಪರಾಂ ಛಾಯಾಂ ಯಾಂತಿ ಧ್ವನ್ಯಂಗತಾಂ ಗತಃ .. 28..

ಧ್ವನ್ಯಂಗತಾ ಚೋಭಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಕಾರಾಭ್ಯಾಂ ವ್ಯಂಜಕತ್ವೇನ
ವ್ಯಂಗ್ಯತೇನ ಚ . ತತ್ರೇಹ ಪ್ರಕರಣಾದ್ವ್ಯಂಗ್ಯತೇನೇತ್ಯವಗಂತವ್ಯಂ .
ವ್ಯಂಗ್ಯತ್ವೇಽಪ್ಯಲಂಕಾರಾಣಾಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿವಕ್ಷಾಯಾಮೇವ
ಸತ್ಯಾಂ ಧ್ವನಾವಂತಃಪಾತಃ . ಇತರಥಾ ತು ಗುಣೀಭೂತವ್ಯಂಗ್ಯತ್ವಂ
ಪ್ರತಿಪಾದಯಿಷ್ಯತೇ .. 28..

ಅಂಗಿತ್ವೇನ ವ್ಯಂಗ್ಯತಾಯಾಮಪಿ , ಅಲಂಕಾರಾಣಾಂ ದ್ವಯೀ ಗತಿಃ — ಕದಾಚಿ-
ಧ್ವಸ್ತುಮಾತ್ರೇಣ ವ್ಯಜ್ಯಂತೇ , ಕದಾಚಿದಲಂಕಾರೇಣ .

ತತ್ರ -

ವ್ಯಜ್ಯಂತೇ ವಸ್ತುಮಾತ್ರೇಣ ಯದಾಲಂಕೃತಯಸ್ತಯಾ .

ಧ್ರುವಂ ಧ್ವನ್ಯಂಗತಾ ತಾಸಾಂ

ಅತ್ರ ಹೇತು : —

ಕಾವ್ಯವೃತ್ತಿಸ್ತದಾಶ್ರಯಾ .. 29..

ಯಸ್ಮಾತ್ತತ್ರ ತಥಾವಿಧವ್ಯಂಗ್ಯಾಲಂಕಾರಪರತ್ವೇನೈವ ಕಾವ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತಂ .

ಅನ್ಯಥಾ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಮಾತ್ರಮೇವ ಸ್ಯಾತ್ .. 29..

ತಾಸಾಮೇವಾಲಂಕೃತೀನಾಂ —

ಅಲಂಕಾರಾಂತರವ್ಯಂಗ್ಯಭಾವೇ

ಪುನಃ .

ಧ್ವನ್ಯಂಗತಾ ಭವೇತ್ .

ಚಾರುತ್ವೋತ್ಕರ್ಷತೋ ವ್ಯಂಗ್ಯಪ್ರಾಧಾನ್ಯಂ ಯದಿ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ .. 30..

ಉಕ್ತಂ ಹ್ಯೇತತ್ — ಚಾರುತ್ವೋತ್ಕರ್ಷನಿಬಂಧನಾ ವಾಚ್ಯವ್ಯಂಗ್ಯಯೋಃ

ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿವಕ್ಷಾ ಇತಿ . ವಸ್ತು ಮಾತ್ರವ್ಯಂಗ್ಯತ್ವೇ ಚಾಲಂಕಾರಾಣಾ-

ಮನಂತರೋಪದರ್ಶಿತೇಭ್ಯ ಏವೋದಾಹರಣೇಭ್ಯೋ ವಿಷಯ ಉನ್ನೇಯಃ .

ತದೇವ-

ಮರ್ಥಮಾತ್ರೇಣಾಲಂಕಾರವಿಶೇಷರೂಪೇಣ ವಾರ್ಥೇನಾರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಲಂಕಾರಸ್ಯ

ವಾ ಪ್ರಕಾಶನೇ ಚಾರುತ್ವೋತ್ಕರ್ಷನಿಬಂಧನೇ ಸತಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇಽರ್ಥಶಕ್ತ್ಯುಧ್ವವಾನು-

ರಣನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯೋ ನಿರವಗಂತವ್ಯಃ .. 30..

ಏವಂ ಧ್ವನೇಃ ಪ್ರಭೇದಾನ್ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ತದಾಭಾಸವಿವೇಕಂ ಕರ್ತುಮುಚ್ಯತೇ —

ಯತ್ರ ಪ್ರತಿಯಮಾನೋಽರ್ಥಃ ಪ್ರಮ್ಲಿಷ್ಟತ್ವೇನ ಭಾಸತೇ .

ವಾಚ್ಯಸ್ಯಾಂಗತಯಾ ವಾಪಿ ನಾಸ್ಯಾಸೌ ಗೋಚರೋ ಧ್ವನೇಃ .. 31..

ದ್ವಿವಿಧೋಽಪಿ ಪ್ರತಿಯಮಾನಃ ಸ್ಫುಟೋಽಸ್ಫುಟಶ್ಚ . ತತ್ರ ಯ ಏವ ಸ್ಫುಟಃ

ಶಬ್ದಶಕ್ತ್ಯಾರ್ಥಶಕ್ತ್ಯಾ ವಾ ಪ್ರಕಾಶತೇ ಸ ಏವ ಧ್ವನೇರ್ಮಾರ್ಗೋ ನೇತರಃ .

ಸ್ಫುಟೋಽಪಿ ಯೋಽಭಿಧೇಯಸ್ಯಾಂಗತ್ವೇನ ಪ್ರತಿಯಮಾನೋಽವಭಾಸತೇ

ಸೋಽಸ್ಯಾನುರಣನ-

ರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇರಗೋಚರಃ .

ಯಥಾ —

ಕಮಲಾಕರಾ ನ ಮಲಿತಾ ಹಂಸಾ ಉಡ್ಡಾಯಿತಾ ನ ಚ ಸಹಸಾ .

ಕೇನಾಪಿ ಗ್ರಾಮತಡಾಗೇಽಭ್ರಮುತ್ತಾನಿತಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ..

ಅತ್ರ ಹಿ ಪ್ರತಿಯಮಾನಸ್ಯ ಮುಗ್ಧವಧ್ವಾ ಜಲಧರಪ್ರತಿಬಿಂಬದರ್ಶನಸ್ಯ

ವಾಚ್ಯಾಂಗತ್ವಮೇವ . ಏವಂವಿಧೇ ವಿಷಯೇಽನ್ಯತ್ರಾಪಿ ಯತ್ರ ವ್ಯಂಗ್ಯಾಪೇಕ್ಷಯಾ

ವಾಚ್ಯಸ್ಯ ಚಾರುತ್ವೋತ್ಕರ್ಷಪ್ರತಿತ್ಯಾ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮವಸೀಯತೇ , ತತ್ರ

ವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯಾಂಗತ್ವೇನ ಪ್ರತೀತೇರ್ಧನೇರವಿಷಯತ್ವಂ . ಯಥಾ —

ವೇತನಲತಾಗಹನೋಡ್ಧೀನಶಕುನಿಕೋಲಾಹಲಂ ಶೃಣ್ವತ್ಯಾಃ .

ಗೃಹಕರ್ಮವ್ಯಾಪೃತಾಯಾ ವಧ್ವಾಃ ಸೀದಂತ್ಯಂಗಾನಿ ..

ಏವಂವಿಧೋ ಹಿ ವಿಷಯಃ ಪ್ರಾಯೇಣ ಗುಣೇಭೂತವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯೋದಾಹರಣತ್ವೇನ

ನಿರ್ದೇಕ್ಷ್ಯತೇ . ಯತ್ರ ತು ಪ್ರಕರಣಾದಿಪ್ರತಿಪತ್ತ್ಯಾ ನಿರ್ಧಾರಿತವಿಶೇಷೋ

ವಾಚ್ಯೋಽರ್ಥಃ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಯಮಾನಾಂಗತ್ವೇನೈವಾವಭಾಸತೇ

ಸೋಽಸ್ಯೇವಾನುರಣನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇರ್ಮಾರ್ಗಃ . ಯಥಾ —

ಉಚ್ಚಿನು ಪತಿತಂ ಕುಸುಮಂ ಮಾ ಧುನೀಹಿ ಶೇಫಾಲಿಕಾಂ ಹಾಲಿಕಸ್ನುಷೇ .

ಏಷ ತೇ ವಿಷಮವಿಪಾಕಃ ಶ್ವಸುರೇಣ ಶ್ರುತೋ ವಲಯಶಬ್ದಃ ..

ಅತ್ರ ಹ್ಯವಿನಯಪತಿನಾ ಸಹ ರಮಮಾಣಾ ಸಖೀ ಬಹಿಃಶ್ರುತವಲಯಕಲಕಲಯಾ

ಸಖ್ಯಾ ಪ್ರತಿಬೋಧ್ಯತೇ . ಏತದಪೇಕ್ಷಣೀಯಂ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಪ್ರತಿಪತ್ತಯೇ .

ಪ್ರತಿಪನ್ನೇ ಚ ವಾಚ್ಯೇಽರ್ಥೇ ತಸ್ಯಾವಿನಯಪ್ರಚ್ಛಾದನತಾತ್ಪರ್ಯೇಣಾಭಿ-

ಧೀಯಮಾನತ್ವಾತ್ಪುನರ್ವ್ಯಂಗ್ಯಾಂಗತ್ವಮೇವೇತ್ಯಸ್ಮಿನ್ನನುರಣನರೂಪವ್ಯಂಗ್ಯ-

ಧ್ವನಾವಂತರ್ಭಾವಃ .. 31..

ಏವಂ ವಿವಕ್ಷಿತವಾಚ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವನೇಸ್ತದಾಭಾಸವಿವೇಕೇ ಪ್ರಸ್ತುತೇ ಸತ್ಯವಿವಕ್ಷಿತ-

ವಾಚ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ತಂ ಕರ್ತುಮಾಹ —

ಅವ್ಯುತ್ಪತ್ತೇರಶಕ್ತೇರ್ವಾ ನಿಬಂಧೋ ಯಃ ಸ್ವಲದ್ಗತೇಃ .

ಶಬ್ದಸ್ಯ ಸ ಚ ನ ಜ್ಞೇಯಃ ಸೂರಿಭಿರ್ವಿಷಯೋ ಧ್ವನೇಃ .. 32..

ಸ್ವಲದ್ಗತೇರುಪಚರಿತಸ್ಯ ಶಬ್ದಸ್ಯಾವ್ಯುತ್ಪತ್ತೇರಶಕ್ತೇರ್ವಾ ನಿಬಂಧೋ ಯಃ

ಸ ಚ ನ ಧ್ವನೇರ್ವಿಷಯಃ .

ಯತಃ —

ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವ ಪ್ರಭೇದೇಷು ಸ್ಫುಟತ್ವೇನಾವಭಾಸನಂ .

ಯದ್ವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಯಾಂಗಿಭೂತಸ್ಯ ತತ್ಪೂರ್ಣಂ ಧ್ವನಿಲಕ್ಷಣಂ .. 33..

ತಚ್ಚೋದಾಹೃತವಿಷಯಮೇವ .. 33..

ಇತಿ ಶ್ರೀರಾಜಾನಕಾನಂದವರ್ಧನಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತೇ ಧ್ವನ್ಯಲೋಕೇ ದ್ವಿತೀಯ

ಉದ್ದೋತಃ ..

Encoded by Rajani rajani_arjun@yahoo.com

dhvanyaloka 2

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

